

Japonski čudež in „EXPO 70“

Vobče gledano se nahaja človeštvo v letu svetovne razstave v Osaki na Japonskem v ne preveč ugodnem položaju, čeprav tega sami neposredno ne občutimo. Vendar statistika jasno priča: od 3 in pol milijarde ljudi, ki jih danes živi na svetu, je le 35 odstotkov dobro ohranjenih, ostali so ali nedohranjeni ali imajo premalo hrane, tako da ne morejo razcvetiti niti fizičnih niti duhovnih talentov. Prebivalstvo Zemlje narašča ta čas za približno sedemdeset milijonov ljudi na leto, akoravno umre za nedohranjenostjo letno po vsej priliki 40 milijonov ljudi.

Zadnje čase se zmerom pogosteje govori o Japonski in njenem »čudežu«. »Gospodarski čudež«, ki ga doživlja Japonska, je nekaj več od tako imenovanega nemškega ali italijanskega »čudeža«, o katerih se je govorilo pred leti in spet lani. Japonska predstavlja primer, ki nekatere navdušuje, druge zaskrbljuje, bolj redki pa so tisti, ki poznajo podrobnosti tega »čudeža«, ki v marsičem sovпада s posebnimi razmerami na Japonskem, z veliko žrtvijo, ki se zahteva od poprečnega Japonca, in z izredno velikimi investicijami ameriškega kapitala v tej deželi, kjer je delovna sila sorazmerno zelo cenena.

Vse to se odraža v letošnji svetovni razstavi v Osaki. »EXPO 70« je svetovna razstava industrijskih dežel, med katerimi je pri vrhu sama prirediteljica Japonska, ki je po površini manjša od Francije, in ima le 32 odstotkov obdelovalne površine, s 54 delujočimi ognjeniki in več kot 7000 potresov letno, ki je bila popolnoma premagana v drugi svetovni vojni, ter šteje 100 milijonov prebivalcev, znova poziva svet na boj za oblast in išče tržišča za odkup svojega blaga. Japonska si lahko šteje v čast, da je s svojo svetovno razstavo na azijskih tleh potolkla vse tovrstne rekorde in je zasenčila po kvaliteti in kvantiteti vse dosedanje v 119 letih, odkar prirejajo svetovne razstave.

Pred sto leti se je samurajski vojak boril le z golim mečem. Ni bilo še nobene železnice, nobenega parnega stroja, nobenega parnika. Dandanes je Japonska največja graditeljica ladij, povzpela se je na drugo mesto na svetu v avtomobilski, computerski, televizijski, cementni, tekstilni industriji, v proizvodnji jekla pa je prehitela Zahodno Nemčijo.

Do leta 1975 bodo Japonci 56 kilometrov od Tokia zgradili »znanstveno središče«, v katerem bo delalo 160.000 znanstvenikov, tehnikov in znanstvenih asistentov. V treh petletnih načrtih naj bi zgradili med Tokiom in Osako ogromna industrijska področja; načrti za to bi stali okoli 43.000 milijard šilingov.

V neposredni bližini svetovne razstave bo kmalu zgrajen stanovanjski blok za 150.000 ljudi, hkrati pa imajo v načrtu še večjega, ki naj bi spraval pod streho pol milijona ljudi.

Danes je že vsak dvajseti meščan 11-milijonskega Tokia študent, 1972 bo 32 odstotkov poklicnih začetnikov akademikov. Za jutrišnji svet načrtujejo japonski arhitekti mesta na morju. Šesttirne podzemeljske železnice bodo povezovala posamezne mestne predele. Gostota prebivalstva teh mest bo znašala 90 milijonov ljudi. Pred japonskimi obalami urejajo že danes podvodni buldožerji morsko dno; tu bodo potopili velikanske jeklene naprave, na teh pa zgradili industrijske tovarne, ki naj bi kljubovale vsakemu tajfunu.

To so japonske predpostavke, tako so se Japonci lotili tudi svetovne razstave. Nič ni moglo položaja bolj natančno označiti

Nobenega napada na Kitajsko

Sovjetska vlada je v soboto odločno zavrnila vse govorce o načrtih za napad na ljudsko republiko Kitajsko. Vse to, — tako poroča uradna poročevalska agencija TASS — kar se širi neresničnega v svetu je gola izmišljotina in brez vsake podlage. Protikomunistična propaganda skuša z njimi zavreti sovjetsko-kitajske pogovore, ki sedaj potekajo v Pekingu in s svojim gradivom zaostriti napetost v odnosih med Kitajsko in Sovjetsko zvezo. Sovjetske vojaške enote opravljajo ob rdečekitajskih mejah zgolj svojo običajno službo.

Politika Sovjetske zveze in njene vlade normalizirati sovjetsko-kitajske odnose, utrjevati sodelovanje, okrepiti prijateljstvo med narodi, se ni spremenila. Na to politiko ne bodo vplivale nikakršne izizvalne ukane imperialistične propagande in sovražnikov miru ter mednarodnega sodelovanja.

V nasprotju s to izjavo TASS pa v dobro poučenih diplomatskih krogih v Beogradu pravijo, da Sovjeti neprenehoma pošiljajo na kitajsko mejo svoje vojaške enote. Zaradi te množične krepitve sovjetske vojske je prišlo v Pekingu do zastoja v sovjetsko-kitajskih razmejitvenih pogajanjih. V teh krogih sodijo, da je Kremelj napravil ve-

liko napako, če hoče z vojaškim pritiskom doseči napredek pri pekinških pogajanjih.

Spričo tega položaja je nemogoče, da bi poslala Kitajska svojo delegacijo v Moskvo na proslavo stoletnice Leninovega rojstva.

Po poročilih z zahoda je Kremelj zanikal tudi govorce o sporu v sovjetski partiji. Vodja tiskovnega oddelka v zunanjem ministertvu je imenoval te vesti »od začetka do konca kot neresnične«. V zadnjem času so v diplomatskih krogih v Beogradu in Pragi govorili, da so člani politbiroja sovjetske partije Suslov, Šeljepin in Mazurov pismeno kritizirali Brežnjeva in Kosigina zaradi napak v gospodarskem načrtovanju.

SESTAVA DEŽELNEGA ZBORA

Jutri, dne 20. marca 1970, se bo 22. februarja izvoljeni deželni zbor zbral k svojemu prvemu zasedanju. Koroški deželni zbor šteje šestintrideset poslancev, od teh je dvajset socialistov, dvanaest zastopnikov ljudske stranke in štirje svobodnjaki.

Prva točka dnevnega reda jutrišnje seje bo prisega poslancev na ustavo. Pri socialistih se je slika močno spremenila po februarjskih volitvah. Trije izvoljeni poslanci bodo prevzeli mesta vladnih članov in četrti bo zastopal stranko v zveznem svetu na Dunaju. Tako bodo na ta štiri mesta prišli nadaljnji štirje kandidati na socialistični listi v deželni zbor. Med temi bo član deželnega zbora postal tudi Hanzej Ogris, pd. Miklavž v Bilčovsu. Sedaj, ko je zadeva pozitivno urejena, mu tudi bravci Tednika čestitajo. Dobro se zavedamo, da njegov položaj kot Slovenec ne bo lahek, ker je strankina disciplina trdna in trda. Vemo pa, da mu dobre volje ne manjka — saj je očetov sin — in mu želimo pri vseh njegovih prizadevanjih mnogo uspehov.

Druga točka jutrišnje seje pa bo izvolitev deželnega glavarja Sime. Sicer imajo socialisti v novem deželnem zboru absolutno večino in deželnega glavarja lahko izvolijo z lastnimi glasovi, pač pa mora izvolitvi deželnega glavarja prisostvovati najmanj 24 poslancev. Po dogovoru med SPÖ in ÖVP se bo volitve udeležilo vsaj 32 poslancev.

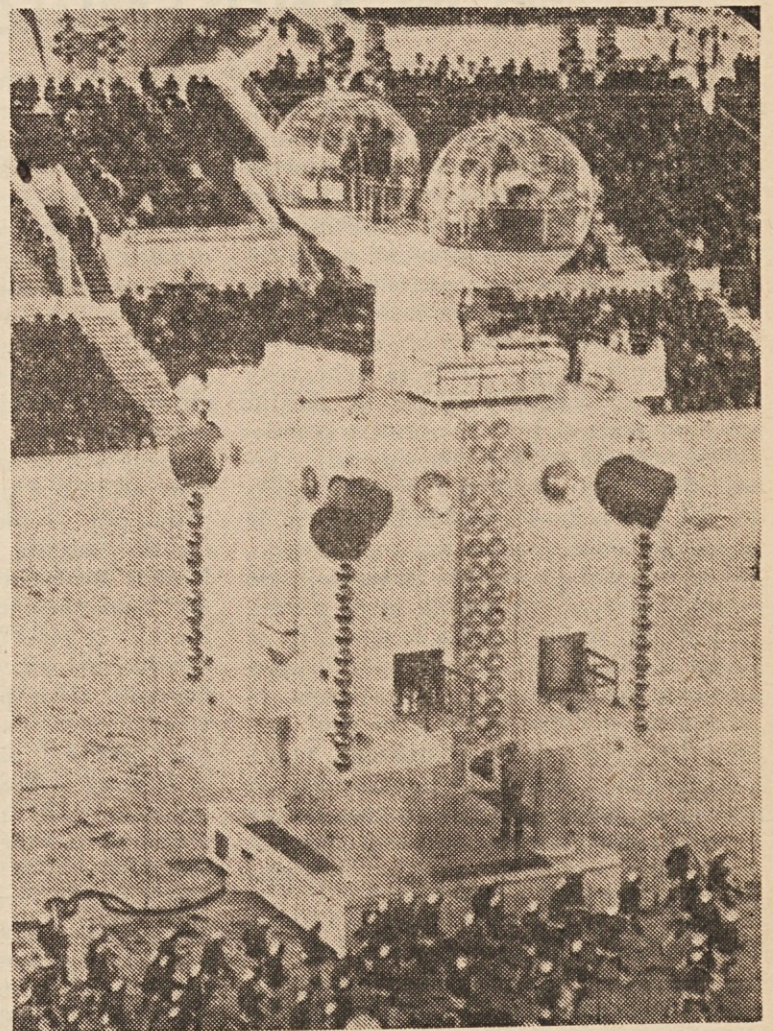
Krainerjev uspeh teši ljudsko stranko

Štajerska ljudska stranka je po nedeljskih deželnozborskih volitvah ponovno najmočnejša stranka v deželi. Sicer je izgubila en mandat — sedaj jih ima 28 (prej 29) — in s tem absolutno večino, vendar se je navkljub temu dobro odrezala, saj bo deželni glavar iz njenih vrst. SPÖ ni dosegla zaželjenega cilja, kot je upala, toda njeno število mandatov je povišala od 24 na 26. Nasprotno pa je uspelo FPÖ doseči dober rezultat in je ohranila svoja dva poslance. Komunistična stranka je izgubila zadnji deželni sedež v Avstriji, medtem ko je ostala skrajno desničarska nacionalna stranka (NDP) brez pomena.

kot izrek japonskega ministrskega predsednika Esakuja Sata: »Danes sta dve velesili, vendar menim, da je dovolj prostora še za tretjo.«

Zahodnonemški list »Welt am Sonntag« je svoja razmišljanja o japonskem »čudežu« v zvezi s svetovno razstavo v Osaki zaključil takole: »Svetovna razstava v Osaki, ki so jo pravkar odprli in ki je Japonsko stala dve milijardi in 700 milijonov dolarjev, odkrito govori o ambicijah te dežele. Sedaj ko je Zahodna Nemčija zaostala, so pred Japonsko le še Združene države Amerike in Sovjetska zveza.« B. L.

Japonski cesar Hirohito je v soboto v Osaki odprl EXPO 70. V 115 pavilijonih, ki so jih postavili na griču Senri pri Osaki, na na površini 420 hektarov, razstavlja 77 držav. Cesarjev najstarejši sin, prestolonaslednik Akihito je s pritiskom na gumb sprožil zapleteni mehanizem - dekoracijo na festivalnem trgu. V tem veličastnem trenutku 8000 gledalcev kar ni moglo verjeti, da je zares v letu 1970. Nad trgov se je ob zvokih elektronske glasbe, ki so jo nadzorovali elektronski možgani, razpočila velikanska krogla in iz nje je privrela pravcata reka pisanih lističev in konfetov. 30.000 balonov se je dvignilo pod nebo ob spremljavi ognjemeta, kakršnega ne pomnijo. Iz umetnih jezer, ki s treh strani obdajajo trg, so prižuboreli praviljni vodometi. Na posebnem odru se je pojavil 50-tonski robot, obdan s strelami, se okorno priklonil in dejal »Sem robot Deme. Gospe in gospodje, dobrodošli na Expo 70«. Hip zatem je ob bliskanju elektronskih strel iz Demejeve notranjosti poskakal otroški orkester s fanfarami in bobni. Na oder so stopile predstavnice vseh 77 držav, ki so pozdravile dvigajoče zastave, gostje razstave pa so ponavljali pozdravne besede.

OBJAVA

V soboto, 21. marca 1970, bo DAN STARŠEV. Od 13. do 16. ure imajo starši priložnost, da se pomenijo s profesorji Državne gimnazije za Slovence o učnem uspehu svojih otrok.
Ravnateljstvo

Občinske volitve

Za 26. april so za koroške občine razpisane občinske volitve.

Enaindvajset dni pred tem rokom morajo stranke ali volilne skupnosti vložiti svoje volilne predloge.

Vsak volilni predlog lahko vsebuje dvojno število kandidatov, kakor so predvideni za dotično občino.

Vsak tak volilni predlog mora biti podpisan od enakega števila volilnih upravičencev dotične občine. Pri vsakem podpisniku je treba zabeležiti ime in priimek, rojstno leto in točen naslov, da občinska volilna komisija lahko preveri točnost podpisa.

Volilni predlog mora vsebovati:

1. Naslov stranke ali volilne skupnosti.
2. Kandidatno listo z naslovom kandidata in njihovega rojstnega leta.
3. Naslov osebe, ki sprejema pošto za vso volilno skupnost.
4. Pismena izjava vsakega kandidata, da je dal pristanek, da ga postavijo na kandidatno listo.
5. Vsak kandidat je moral pred 1. januarjem 1970 končati 24. leto starosti.
6. Volilni predlog pa lahko podpiše vsak volilni upravičenec dotične občine.

● Bosanski premogovnik Breza je v soboto doživel najhujšo tragedijo od svojega obstoja. V globini 250 m je prišlo do eksplozije metana. Nesreča je terjala 48 mrtvih ter 17 huje in laže ranjenih rudarjev. V nedeljo, na dan pogreba ponesrečenih rudarjev, so proglasili dan žalovanja v Jugoslaviji.

OD TEDNA DO TEDNA

SPORAZUM O NEŠIRJENJU ATOMSKEGA OROŽJA

Sporazum o neširjenju jedrskega orožja je stopil v veljavo 5. marca. Število ratifikacijskih pogodb se je namreč povišalo na 45 (od skupnih 97 podpisnic) in je s tem bilo preseženo potrebno število za sklepčnost za mednarodno uveljavitev pogodbe. Instrumenti ratifikacije, listine s sklepi posameznih parlamentov, so bili 5. marca hkrati shranjeni v Washingtonu, Londonu in Moskvi.

V Washingtonu se je vršila slovesnost v zunanjem ministrstvu, katere se je udeležil tudi ameriški predsednik Nixon. Na slovesnosti so bili tudi predstavniki vseh 97 držav podpisnic sporazuma. Formalno so bile shranjene listine o odobritvi (ratifikaciji) Združenih držav Amerike, Sovjetske zveze, Jugoslavije, Malezije in Jamajke (te tri so ratificirale sporazum zadnje dni). Enaka slovesnost je bila tudi v Moskvi; udeležili so se je najvišji sovjetski predstavniki s Kosiginom na čelu. Tudi tu so bile formalno shranjene listine o ratifikaciji zgoraj omenjenih dežel.

V Londonu so imeli tudi podobno slovesnost.

Nixon je po podpisu zadevne listine poudaril, da je pogodba izredno važna razvojna stopnja na poti k zmanjšanju nevarnosti atomske vojne. Druga važna stopnja bo sporazum, ki ga bomo dosegli ob zaključku dvostranskih pogajanj s Sovjetsko zvezo za omejitev jedrskega oboroževanja. Kot je znano (naš list je o tem poročal), se bodo ta pogajanja pričela 15. aprila na Dunaju. Nixon je omenil še tretjo stopnjo, ki jo predstavljajo napori za zmanjšanje politične napetosti v mednarodni skupnosti. Potem ko je poudaril, da so Združene države Amerike na poti iz obdobja soočenja v obdobje pogajanj, je Nixon dejal, da predstavlja podpis in odobritev Združenih držav sporazuma proti širjenju atomskega orožja simbol nadaljevanja ameriške zunanje politike v iskanju miru na svetu.

OZN ZA DOKONČNO UNICENJE NACIZMA

Komisija za človečanske pravice Združenih narodov je soglasno zahtevala od vseh držav, naj takoj uveljavijo resolucije, ki jih je sprejela glavna skupščina OZN, ter naj sprejmejo zakonodajne ukrepe za čimprejšnje in dokončno izkoreninjenje nacizma.

Poleg tega je komisija za človečanske pravice z večino glasov (20 članov je glasovalo za, dva sta glasovala proti in devet se jih je vzdržalo glasovanja) odobrila še eno reso-

lucijo, v kateri poziva vse države članice Združenih narodov ali njenih posebnih ustanov, naj sprejmejo zadevne ukrepe in aretirajo vse osebe, ki so zagrešile vojne zločine, ali pa zločine proti človeštvu, ter naj jih izročijo državam, v katerih so bili ti zločini izvršeni.

Hkrati pa resolucija obsoja vojne zločine in zločine proti človeštvu »storjene v sdanjih napadalnih vojnah ali pa z rasistično in kolonialistično politiko v nekaterih državah, ter zahteva, da je treba krivice kaznovati«.

URADNO SPOROČILO O OBISKU SCHILLERJA V JUGOSLAVIJI

Skupno uradno sporočilo o obisku zahodnonemškega gospodarskega ministra Schillerja v Beogradu pravi, da sta ministra Granfil (Jugoslavija) in Schiller sestavila medvladni odbor za gospodarsko sodelovanje. Ministra sta razpravljala o dosedanjem razvoju gospodarskih odnosov, posebej pa še o prihodnosti blagovne menjave, o sprostitvi, industrijskem sodelovanju, investicijah, o kreditno-finančnih vprašanjih ter o plačilni bilanci in turizmu.

V Bonnu so ugotovili, da je bil Schillerjev obisk v Jugoslaviji uspešen zlasti še v okviru priprav za uradni obisk zveznega kanclerja Brandta v Jugoslaviji in za njegovo srečanje s predsednikom Titom. V bonnskih političnih krogih menijo, da bo Brandt obiskal Jugoslavijo še letos. Gotovo pa bo letos obiskal Jugoslavijo zahodnonemški zunanji minister Scheel, ki bo vrnil obisk jugoslovanskemu zunanjemu ministru Tepavcu, ko je bil nedavno v Zvezni republiki Nemčiji.

ROMUNIJA ZAHTEVALA V ŽENEVI ODPOVED MANEVROV NA OZEMLJIH DRUGIH DRŽAV

Na seji ženevskega razorožitvenega odbora je romunski delegat predložil program, obsegajoč šest točk: 1. Zamrznjenje, potem pa zmanjšanje vojaških proračunov; 2. odpovedati se je treba uporabi sile in vmešavanju v notranje zadeve drugih držav; 3. opustiti je treba vojaške manevre na ozemljih drugih držav in prepovedati vzpostavljanje novih vojaških oporišč in razporejanje jedrskega orožja na tujih ozemljih; 4. ustanoviti brezatomske cone po vsem svetu, 5. skleniti naj bi sporazum o akcijskem programu za desetletje razorožitve, ki jo je predlagala Organizacija združenih narodov; 6. dati možnost državam, ki niso zastopane v ženevskem odboru, da povedo svoje mnenje o razorožitvenih vprašanjih.

Politični opazovalci vidijo v romunskih

predlogih odklonitev tako imenovane »Brežnjeve doktrine« o omejeni suverenosti komunističnih držav pod vodstvom Moskve.

V Romuniji pa je ob 25. obletnici ustanovitve komunistične vladavine, partijski vodja Ceausescu dejal, da je znano, da obstojajo med komunističnimi deželami različne glede pogledov, toda zaupanje je možno obnoviti samo na osnovi pravne enakosti, spoštovanja suverenosti in nacionalne neodvisnosti.

POGAJANJA MED RUSI IN NEMCI

Med zadnjim obiskom zahodnonemškega pooblaščenca Bahra v Moskvi, kjer se je sestel z Gromikom (zunanji minister), je Bahr po sestanku dejal, da je bil pogovor (trajal je dve uri) močno zanimiv, vsekakor bolj zanimiv, kakor bi smel povedati.

OBISK BREŽNJEVA ODLOŽEN

Francoska tiskovna agencija je poročala iz Beograda, da je bilo že na tem, da bi moral sovjetski partijski vodja Brežnjev v kratkem obiskati Jugoslavijo. Sedaj pravi, da je bila ta vest preuranjena. V Moskvi niso zadovoljni z izjavami raznih jugoslovanskih voditeljev proti kominformizmu in pritiskom iz tujine, ki sicer niso jasno opredeljeni. Brežnjev je bil zadnjič v Beogradu septembra leta 1966.

ČISTKA V ČESKOSLOVASKI PARTIJI

Po vsem češkoslovaškem ozemlju poteka te dni največja čistka, kar jih je doživela v svoji zgodovini češkoslovaška partija. V teku je namreč zamenjava partijskih izkaznic, kar v bistvu pomeni, da bo večje število članov partije ostalo tokrat brez izkaznice in ostalo dejansko izven partije, brez posebne izključitve. Celice točneje partijske vodstva, bodo namreč morale preveriti politični položaj vsakega člana partije in to tako strogo, da piše Miroslav Moc, znani konservativni komentator »Rude prava«, da je treba izključiti iz partije tudi tiste, ki kažejo dobro razpoloženje do Husakovega vodstva in obtožujejo za vse samo Smrkovskega in Dubčka. »Ti upajo,« je zapisal Moc, »da bomo pozabili nanje, res pa je, da ne spadajo v partjo, ker upajo samo, da bodo ohranili izkaznico in z njo boljše življenjske pogoje.«

Medtem je Ota Šik, bivši podpredsednik vlade, ki ga je zasedba Češkoslovaške zalotila v Jugoslaviji, naslovil odprto pismo Gustavu Husaku, v katerem opozarja, da se napredni ljudje, ki so verjeli v »praško pomladi«, ostali zvesti ljudstvu in da se mu ne bodo izneverili, kljub preganjanju. To pa da je jamstvo za bodočnost, ko bo na Češkoslovaškem in tudi v drugih socialističnih državah moralo obvezno priti do »pomladi«.

KAIRO NAPADEL ZDA IN POHVALIL PARIZ

Egipčanski zunanji minister Riad je pred kratkim v parlamentu pohvalil Francijo glede politike, ki jo vodi do Srednjega vzhoda, istočasno pa je obtožil Združene države Amerike, ker še naprej krepijo politično, gospodarsko in vojaško moč Izraela in da ameriški predlogi za rešitev spora ne upoštevajo egipčanske neodvisnosti. Dalje je Riad izjavil, da je Egipt pripravljen obnoviti diplomatske odnose z Združenimi državami Amerike, če bo ameriška vlada pritiskala na Izrael, da se umakne iz zasedenega ozemlja. Egipčanski zunanji minister je še dejal, da zadnji ameriški predlogi o rešitvi spora na Bližnjem vzhodu ne morejo predstavljati osnove za pogajanja.

Mohamedanski duhovniki iz 36 azijskih in afriških muslimanskih dežel so na zborovanju v Kairu pozvali na »sveto vojno proti Izraelu«, hkrati pa terjajo od svojih vlad, da pošljejo prostovoljce, ki bi se borili na strani arabskih vojsk proti Izraelu.

KAMBODZA ZAHTEVA UMIK VIETKONGA

Medtem ko je prišlo minuli petek v kamboškem glavnem mestu že drugič do demonstracij na veleposlaništvu Vietkonga, v katerih so demonstranti uničili vsa vozila veleposlaništva, je pozvala kamboška vlada vlad Severnega Vietnama in Vietkonga, da umakne svoje sile do nedelje (15. 3.) iz Kambodže. Princ Sihanouk (na sliki) je pred odhodom v Pariz izjavil, da bo odstopil, če se mu ne posreči ponovno vzpostaviti nevtralnosti Kambodže. Na svoji poti domov se je ustavil tudi v Moskvi, šel bo tudi v Peking, da bi dobil podporo za svojo nevtralistično politiko.

TEDENSKO OGLEDALO - KOMENTAR - REPORTAŽA - TEDENSKO OGLEDALO - KOMENTAR - REPORTAŽA - KOMENTAR - TEDENSKO OGLEDALO

MI IN ANTISEMITIZEM

Že vselej je spadalo v dobro družbo zafkavanje manjših skupin, verskih, idejnih, narodnih in jezikovnih, rasnih. Možnosti je nešteto. Diskriminacija se dogaja javno, npr. v diktaturah, in več ali manj tajno, ker se to bolj prilega demokratičnemu slogu. Če kaka skupina zaradi svojih posebnosti že pretrpi kake prehode neprijetnosti, če je dobila družba zaradi tega po glavi, se ogledalo nekoliko obrne in za nekaj časa veljajo tisti ljudje za neke vrste tabu, za nedotakljive. Boljše je, da jih sploh ne omenjaš, in če že nekoliko pomilovalno, neke se strinjaš z njimi, vsaj v besedi. Mogoče še napraviš zanje kaj dobrega, daš jim nekako odškodnino, potem je že kmalu konec. Oni pa naj tudi molčijo, naj se ne zgražajo več, naj pokopljejo vso preteklost, saj so vse dobili, in še preveč. Prej ali slej se bo že našla možnost, da se iztrgaš iz oklepanja, ki ti jih je naložilo spreminjeno okolje. Najde se kaka struja, ki je zapisala podobno gibanje na svoj prapor, sicer pod geslom pravičnosti, nepripravnosti, naprednosti. Stari kameradi ter tovariši in njihovi duhovni otroci, čeprav na zunaj popolnoma nasprotnih nazorov, se znajdejo v bratovski družini. Različna je samo obleka, okostje je isto.

»Zgodovinska bajka«

Auschwitz - Buchenwald, Dachau, Teresin (Theresienstadt) idr. Gotovo se je tam

godila krivica Judom in drugim narodom. Gotovo jih je nekaj pomrlo. A nikoli ne 6 milijonov, kakor to naglašava svetovno judovstvo, temveč kvečjemu dva in pol. Tako se danes piše, celo v časopisih in knjigah, ki zahtevajo zase resnost. Ljudske množice verjamejo, lastna srčaja je oprana, očrjeni so ljudje, ki izrabijo mrtve, ne samo svojih, za svoje namene. O tem se veliko piše, še več govori. Stari kameradi, pegeji, ki so sedeli že vselej pri mastnih koritih, ljudje, ki jim je ostal od nekdanje krščanske vzgoje le antisemitizem, se zbirajo od vseh strani pri eni in isti mizi. Njihove misli so si podobne kot krajcarji. Odprimo npr. »Neues Deutschland«, vzhodnonemški partijski list, in hitlerjevski »Völkischer Beobachter«, »Deutsche National- und Soldatenzeitung«, ki izhaja v Münchnu, kjer je začel delovati tudi Hitler, in ki ima izvrstne stike z Arabci ter njihovimi, v napredni okvir postavljenimi in prestrukturiziranimi antisemitičnimi in nacističnimi naziranjmi, ali pa kar »Pravdo« ali kaj podobnega s skrajne desnice in levice, pa ne bomo našli nobene bistvene razlike v gledanju na Jude. Oba se celo zgražata zaradi preganjanja Judov (razen časopisov za časa Hitlerja seveda), ker dandanes le ni »sodobno«, preganjati koga zaradi verske in idejne, jezikovne in narodne ali rasne pripadnosti. Eden ti dokazuje, da so Američani sami zgradili po osvoboditvi v Da-

chau in drugod krematorije, in izrabljajo Hitlerjeve zločine za svojo politiko. Pa bo že kmalu razlik konec.

V Münchnu so zgoreli starčki v judovskem domu obnemoglih. V Berlinu in drugod jih zasledujejo bombni atentati. Letalo Swissair je strmoglavilo v smrt. V Atenah so bili mrtvi, mrtvi in ranjeni tudi drugod po zahodni Evropi. Zločin pač ne pozna meja. Na skrajni desnici in levici se ustanavljajo podporna društva za Arabce. Za Arabce, ki se borijo že leta za svobodo, ki da jih je pognal Jud iz Palestine. Ta račun seveda ni tako enostaven. Izrael se je moral braniti, ker so zapisali arabski »führerji« na zastavo sveto vojsko in pokol Judov. Dames se sicer trdi, da tega ne smeš jemati tako dobesedno, ker je tam celo v besedah več peska kot po vseh puščavah. Palestinski begunci živijo v nečloveških razmerah. Toda arabske države so jih tlačile dvajset let v hudo revščino, da bi lahko izbile iz njih politični kapital. Arabci se sklicujejo na sklep Varnostnega sveta OZN novembra 1967, a ga sami odklanjajo, ker so sklenili na kartumski konferenci, takoj po porazu 1967, da nikoli ne bodo priznali Izraela, da s to državo ne bo nikoli miru in sožitja. Priznanje Izraela, mir in sožitje pa zahteva poleg umika izraelskih čet zasedenih ozemelj taisti sklep Varnostnega sveta OZN.

Tudi druge poti

Govorimo o antisemitizmu in ga odklanjamo. Govorimo o rasni, verski, idejni,

narodni in jezikovni nestrpnosti in že vidimo na obronkih svoje razgledanosti vse neprijetne posledice. Govorimo o Evropi in mirnem sožitju med narodi in državami, a tega še sami ne izvajamo. Kdor misli drugače, je že nasprotnik, sovražnik. Treba ga je iztrebiti. Ljudje se pogajajo, sklepajo pogodbe, ki se jih morajo držati manjši. Za večjega je to samo papir, celo še več vreden, kot stvari, ki so na njem zapisane. Mnogo je reči, za katere se je treba postaviti za vsako ceno na branik. Eni se sklicujejo na socializem, drugi na krščanstvo, a v svojem ravnanju pozabijo na prave socialistične in krščanske odnose do sočloveka. Ti pa so v bistvu isti, pravični, na podlagi enakopravnosti in enakosti vseh ljudi. Vsak ima pravico, da živi v svojem prepričanju, svojih običajih, svojem jeziku.

Antisemitizem je eno, idejna, verska, narodna in jezikovna, rasna nestrpnost pa njegov enojajčni dvojček. Poti za podtikavanje se najdejo, še in še. Če drugače ne, pa reci drugemu, da je ta tvoj človek, ker je pristen državljan te in te države. Oni je sicer tudi, a kljub temu ni, ker je pač tega ali drugega rodu. Če drugače ne prepričaš človeka, napiši mu na zid MENE TEKEL FARES, ujel ga boš, reci mu, da je ogroženo prepričanje z jasnimi načeli, dokaži mu, da je oni sodobnik nevaren, da razkrajja, ker gleda drugače, pa boš videl, prej ali slej boš zmagal. Tako se je delalo, in se dela, in se bo delalo.

Volk je ostal isti, le kožuš je prebarval. Jože Wakounig

Koncert graških študentov

Slovenski študenti, ki študirajo v Gradcu, so se — kot znano — zbrali pod strokovnim vodstvom g. Janeza Kampuša v zbor, ki smo ga imeli že večkrat priliko slišati. Zdaj se nam je spet predstavil s koncertom slovenskih in slovanskih umetnih in narodnih pesmi, v soboto, 14. III. zvečer v Škocijanu, v tamkajšnji farni dvorani, v nedeljo opoldan pa v Železni Kapli, kjer so želi zasluženi lep uspeh. Koncert je obsegal tri skupine pesmi, v prvi skupini smo poslušali za pozdrav Foersterjevo »V hribih se dela dan«, Hajdrihovo »Luna sije«, Sattnerjevo »Nikar, nikar se me ne boj« in Jerobovo »O kresu«. V drugi skupini smo poromali v Makedonijo (Bolen mi leži), na Rusko (Razbojnik Kudejar), v Rim pred 1100 leti k slovesu sv. Cirila (Gospodi Bože moi, Premrl) v Dalmacijo (Plovi, plovi) in v Srbijo (Kolo, Vasilij Mirk). V tretji skupini so se oglasili: najprvo »Vasovalec« (Verbič), potem fant, ki pozdravlja »Dober večer, ljubo dakle« (Dev), »Završki fantje« (Adamič), hrepeneči spev »Jaz bi rad rdečih rož« (Prelovec), »Kranjčičev Juri« (Cigan), »Sem se rajtov ženiti« (C. Pregelj), fant, ki se zjutraj vrača domov s pozdravom »Dobro jutro, zlato jutro« (Adamič), Gerbičev Pastirček in fant, ki prisrčno snubi »Mojcej« (P. Kernjak).

Tako so zbrali v programu najbolj priljubljene pesmi. Nekatere, kot Pregljeva »Sem se rajtov ženiti«, v priredbi, ki jih nismo vajeni in so s tem naredili novo potezo. Posebne omembe je pa vredna Premrlova »Gospodi Bože moi«, pesem, s katero so se poklonili akademiki filozofu in idejnemu velikanu Konstantinu-Cirilju ob 11-stoti obletnici njegove smrti, poklonili njemu, ki je zaoral ledino naše kulture.

Sproti nas je seznanjal na koncertu samem s programom g. docent dr. Erik Prunč. Posrečeno je dobil stik z občinstvom in z dovornostjo in šaljivostjo nas je popeljal skozi melodije in harmonije naših pesmi. Po pevskem pozdravu »Planinske« je pozdravil graške študente g. Tomaž Holmar v imenu občinstva in Zveze pevskih društev, g. dr. Prunč pa nato občinstvo v imenu graških študentov.

Ali naj zdaj povemo, kako so peli? Saj jih poznamo in vemo, da imajo izvrstnega pevovodjo ter da mu fantje-šudentje z veselo požrtvovalnostjo sledijo do visoke ravni lepega petja, kakršne pri nas le težko dosegamo. Čistost intonance, tekoča ritmičnost, zvočnost, vezava in siceršnja artikulacija, umerjenost podajanja, povrh tega pa mlada grla, ki se jim čuti, da jim daje pogon in življenje za lepo pesem navdušeno srce — kaj hočeš še več? Toliko bolj smo bili iznenadeni, ker smo izvedeli, da je del pevcev zbolel tik pred nastopom in so si morali pomagati z drugotno garnituro, pevci, ki so jim pač dovolj v pevskem sorodstvu, da pri koncertu tega nismo čutili.

Solisti so bili g. Aleš Šuster (Nikar, nikar se me ne boj, Vasovalec in Završki fantje); g. Mirko Vakonič (Bolen mi leži); Joško Srienc (Razbojnik) ter pevovodja sam, g. Janez Kampuš (Kranjčičev Juri, Pastirček, Mojcej). Mlada grla so presenečala z zvočnostjo glasu in Joško Srienc še posebej z velikim basom, da se je moral na koncu na zahtevo občinstva še enkrat oglasiti. Da je absoluten in zdaj učitelj pevske šole g. Janez Kampuš s svojim simpatičnim nasto-

Jakčevo darilo Jajcu

Slovenski akademski slikar Božidar Jakac je poklonil zgodovinskemu bosanskega mestu Jajcu prvi portret predsednika Tita ki ga je ustvaril ob drugem zasedanju AVNOJ-a, celotno skicirko vseh del, ki jih je opravil v času tega zasedanja in na poti nanj, ter podpise vseh delegatov tega zasedanja, ki jih je zbral umetnik sam in predstavljajo edini dokument, o tem za Jugoslavijo tako pomembnem dogodku. Strokovnjaki muzeja v Jajcu so zgodovinsko in umetniško vrednost Jakčevega darila ocenili na preko 50 milijonov starih dinarjev, ali 500.000 novih dinarjev (v našem denarju je to milijon šilingov).

Umetnik Božidar Jakac, ki je že od začetka tesno sodeloval z mestom ob Plivi (Jajcem) in z njegovimi muzeji, je ob tej priliki prejel tudi srebrni ključ Jajca — častno priznanje, ki ga to mesto podeljuje svojim najuglednejšim gostom. Doslej je Jajce podelilo le en zlat in dva srebrna ključa.

pom, s svojim odlično izšolanim glasom očaral poslušavce, se zdi skoraj odveč omenjati. Njegova »Mojcej« je bila nekaj tako prisrčnega, da je nekdo kar rekel, da je še ni slišal doslej tako peti. In še in še bi mogli naštevati posameznosti, ene lepše od druge: da je teh 14 fantov napolnilo dvorano s svojimi glasovi z odra, na katerem ni lahko peti; da so peli navdušeno, prepričevalno, z veseljem nasmehom; da so lahko, brez krčevitosti povezani s svojim pevovodjem sledili njegovim migom, da jim v marsičem ni bilo treba posnemati podajanja drugih zborov, ker imajo samostojno mislečega pevovodjo, ki obvlada s svojim strokovnim znanjem probleme in težave, izvirajoče iz skladb in možnosti in zmoglosti pevcev.

Ob tem času, post, nezanesljivost vremena prirediti koncert, za to je treba poguma.

70-letnica „Ameriške domovine“

Po tej poti bi bilo zanimivo ugotoviti, kako to, da najstarejšega slovenskega časopisa ne najdemo v ožji matični domovini, ampak, da ta izhaja v inozemstvu.

Prvi slovenski časopis, in sicer dnevnik Slovenski narod je pričel izhajati leta 1868 v Mariboru, kasneje v Ljubljani, drugi je bil Slovenec, njegova prva številka je izšla 1873 v Ljubljani. Na žalost pa sta oba demokratska lista morala prenehati ob koncu druge svetovne vojne, ko je slovenski tisk, pod čisto novimi in drugačnimi idejnimi okolnostmi (marksistična miselnost) začel orati novo ledino.

Tako je »Ameriška domovina«, ki izhaja v Združenih državah Amerike, doletela čast najstarejšega izhajajočega slovenskega časopisa-dnevnika. Že 70 let ga redno prejema slovenski rojaki, ki žive raztreseni po širni zemlji Združenih držav Amerike.

Pisalo se je leto 1899, torej že na kraju 19. stoletja, ko je takrat slovenski naseljavec Anton Klinc, doma z Gorenjskega Polja pri Novem mestu na Dolenjskem, ustanovil v Clevelandu, zvezni deželi Ohio v Združenih državah Amerike, prvi slovenski list-mesečnik »Narodna Beseda«. Toda že naslednje leto je postal tednik pod naslovom »Nova Domovina«. Čez nekaj let, to je 1906 se je spremenil v dnevnik z imenom »Amerika«, ki so ga potem spremenili v »Clevelandsko Ameriko«, slednjič pa je dobil svoje današnje končno ime, in sicer »Ameriška domovina«.

V začetku se je časopis moral boriti z mnogimi vsakovrstnimi težavami, kaj tudi ne, saj je vsak začetek težak, a se je kmalu opomogel, zlasti potem, ko je bil urednik Lojze Pirc, ki je bil od leta 1906 pa do svoje smrti leta 1939 s časopisom neločljivo povezan. Skupno z njim je list urejal in vodil pokojni Jakob Debevc od leta 1919 pa do svoje smrti marca 1952. Pri urejanju so mu pomagali še Frank Turk in rajni dr. Miha Krek, ter pokojni Anton Šabec in naslednji urednik prof. Vinko Lipovec.

Danes je lastnica lista, tiskarne in zgradbe vdova umrlega Jakoba Debevca, gospa Mary Debevc, rojena Andolškova. Ureja pa časopis prof. Vinko Lipovec, kot smo že prej omenili. List tiskajo v zgradbi, ki je bila zgrajena leta 1924. Tedaj so v njej postavili tudi že današnje tiskarske stroje in naprave.

V vsej svoji dobi izhajanja sedemdesetih let je bila »Ameriška domovina« samostojen časopis, na podlagi slovenskega izročila in načel ameriške demokracije in svobode. Zaradi tega je rajni Jakob Debevc leta 1944 odklonil podporo »Osvobodilni fronti«, toda po nasvetu tedanjega guvernerja Slovenca Franka Lauscheta je na tem stališču vztrajal, čeravno je zavoljo tega moral list utrpeti znatno škodo. Rajni urednik Jakob Debevc je bil tudi dobrega srca, saj je na stotine rojakom-beguncem pomagal, da so lahko prišli v Združene države Amerike.

Sedemdeset let v svetovnem časovnem merilu ni bogve kaj, toda v človeškem življenju pa je to lepa in dolga doba, to pa še bolj, če gre za ideale in vrednote, ki služijo nacionalnemu obstoju in ohranjanju nacionalne miselnosti in zavesti. In vprav vse to je imel v mislih, dejanju in nehanju naš najstarejši slovenski časopis »Ameriška domovina« zmerom pred očmi. In v to obdobje tega prezaslužnega lista je vpleteno ogromno dela, truda, naporov

In res je še prav zadnjo noč spet ponagajal sneg, ko so se vendar že enkrat uklonili slabemu vremenu in so koncert s 8. 3. preložili na 15. 3. Kaj čuda, da dvorana v Kapli (in tudi v Škocijanu) ni bila »nabito« polna — toda bilo je to izbrano občinstvo, ki je zbrano, zvesto prisluhnilo nadobudnim pevcem, ki je z burnim aplavzom dalo zahvalo in hvalo za užitek, pa tudi lepemu zgledu te mladine, ki v težkih razmerah tam v daljnem, velikem mestu najde časa, da goji našo pesem, povezavo z našo dragoceno kulturno dediščino in jo posreduje svojemu narodu. To je »bogastvo, več kot zlato« (Pastirček).

Po naravnih, nujnih okoliščinah je pri takih zborih vedno tako, da je njegov obstoj zasiguran za bolj kratko dobo. Tega je nam pač žal. Kaj, ko bi se pevska družina graških študentov tako organizirala, da bi svoj obstoj utrdila za mnogo let? Iz vsega srca jim želimo, da bi tako bilo — še veliko večji uspehi bi jim bili gotovi.

in žrtev. Od lastnikov, urednikov pa do časopisnih raznašalcev, vsi so po svojih močeh pripomogli k razširitvi in razcvetu, da more dandanes časopis kot dnevnik proslavljati tako visok jubilej. Saj so bili med dečki, ki so časopis raznašali tudi taki, ki so dandanes na visokih in odgovornih mestih, kot na primer nekdanji senator in guverner Frank Lausche, dr. Perko in drugi. Vsi ti idealisti so delali in spremljali ugledni slovenski list »Ameriška domovina« do današnjih dni, saj prav Ameriški Slovenci tega lista ne morejo več pogrešati, ker je del njih samih — del njihovega življenja v novi — drugi domovini.

Tudi kor. Slovenci se pridružujemo voščivcem k visokemu jubileju 70-letnice obstoja »Ameriške domovine«, hkrati pa ji čestitamo in želimo, da bi še v prihodnje služila istim ciljem, ki si jih je zastavila ob začetku ustanovitve in ki jih je zasledovala v vseh dolgih desetletjih njenega izhajanja.

Muzej župnika Sokliča

Redkost slovenjegraškega mesta je poleg vseh kulturnih ustanov zlasti muzej župnika Sokliča. Prizadevanje entuziasta, ki je vse življenje posvetil odkrivanju in zbiranju zgodovinskega gradiva, arheološkega, etnografskega in umetnostnega, je ustvarilo mogočne skladovnice zbirke. Župnik Soklič je, kot menda v nobenem župnišču, prebivalec v muzeju. Vsi prostori so že zdavnaj izgubili pečat stanovanjskih prostorov, postali so muzejski, od tal do stropa prenapolnjeni z vrednotami minulih časov. In znano je, da bo ves ta muzej po volji ustanovitelja, zbiralca in poznavalca, pripadal slovenjegraškemu mestu.

Vprašanje, ki si ga zastavljajo kulturni delavci mesta tudi v osnovah svojega programa za prihodnjih pet let, pa je, da kje naj bi bogate zbirke končno našle svoj ustrezen prostor, da bi laže zaživele in postale preglednejše. Sokličev muzej že dolgo ni več skromna zasebna zbirka, ker je prebogat, da bi zaslužil samo to skromno označitev. Zato si zasluži svoj prostor, svojo lastno zgradbo.

Sokličeve kulturne vrednote bi lahko prenesli v staro graščino (kjer je bila šola), ali v Gradišče, Vodriž ali grad nad Starim trgom, ali pa še kakšno zgradbo v starem delu mesta.

Popolni sončni mrk v Ameriki

Popolni sončni mrk, ki ga je doživela v soboto zvečer (7. 3.) Amerika (vzhodna obala Združenih držav Amerike in Mehika) bo ostal še dolgo v spominu tamkajšnjih prebivalcev. Trajal je 203 sekunde. Senca je bila široka 160 kilometrov in se je premikala s hitrostjo 2400 kilometrov na uro.

Za newyorško mladino je bil popolni mrk pravi pravcati praznik, ker so ljudje napolnili mestne vrtove, kot da bi šlo za kak družabni sestanek. Izredno močan vtis je napravil na prebivalce Mehike. Starejši ljudje in zlasti ženske so se zatekali v cerkve, strah in neznanje pa so domišlečni spretno izrabili za velike kupčije. Povsod so se namreč pojavili trgovci obarvanih stekel in naočnikov. Na veliko so jih prodajali in kupčija je dobro cvetela, ker se je širila govornica, da bodo oslepeli vsi tisti, ki bodo brez stekel pogledali v Sonce. Dejansko pa

SLOVENC

doma in po svetu

Elvira Kraljeva v drami »Selo Stepančičkovo«

Mariborska Drama bo pričela v kratkem študirati novo delo, prenovitev romana »Selo Stepančičkovo«, slavnega ruskega pisatelja F. M. Dostojevskega, ki jo je oskrbel dr. Dušan Pirjevec. Avtor stopa s tem delom prvič na slovenski oder.

V glavni ženski vlogi bo nastopila Elvira Kraljeva, ki je med obema velikim vojskama 21 let nastopala na mariborskem odru. Ugledna igralka je za življenjsko ustvarjanje prejela lani Prešernovo nagrado. V jubilejnim letu mariborskega gledališča se bo tako znova pojavila na njegovih deskah.

Koncert UPZ Emil Adamič

Učiteljski pevski zbor Slovenije Emil Adamič bo sodeloval na osrednji prireditvi v počastitev 25. obletnice obnove slovenskih šol na Tržaškem. Organizator prireditve je odbor za slovensko šolo. Proslava s koncertom UPZS Emil Adamič bo zbor izkoristil tudi za koncert v Beneški Sloveniji in komemoracijo na grobu svojega prvega dirigenta Srečka Kumarja na Kojškem.

Gostovanje Dubravke Tomšičeve

Pianistka Dubravka Tomšič-Srebotnjakova se je pravkar vrnila s koncertne turnee po Nizozemskem, kjer je imela več recitalov. Po koncertih v Rotterdamu in Hagu je umetnica nastopila še v Amsterdamu, v znani koncertni dvorani Concertgebouw. Izvajala je dela Bacha, Scarlattija, Beethovna Liszta in Prokofjeva.

Festival modernega petja in glasbe v Buenos Airesu

Ob priliki slovesa glasbenega ansambla »The Goldethones«, ki ga tvorijo bratje Plešničarji — ti odhajajo namreč v Avstralijo — je mladina priredila v veliki dvorani Slovenske hiše v Buenos Airesu v Argentini pred kratkim pevskoglasbeni festival. Kljub vročemu poletnemu dnevu je mladina prihitela v mesto, da se nauži zvokov modernih kitar in uživa ob modernem petju in glasbi v slovenskem okolju.

Sklep šolskega tečaja v Mendози

Lani v decembru je bila v Mendosi v Argentini slovesnost ob sklepu šolskega leta slovenskega tečaja sv. Cirila in Metode. Teden pozneje pa so v Domu otroci pod vodstvom č. sestre Metodije Oc-virk in s sodelovanjem obeh učiteljic Lenčke Božnar in Marice Triller uprizorili božično igrico o angelčku Zlatku. Prejeli so tudi spričevala.

Jubilej Mladinskega zbora

Pred nedavnim je mladinski zbor Slovenske šole pri Mariji Pomagaj v Torontu praznoval desetletnico obstoja z lepo uspelim koncertom. To je bil jubilej za tamkajšnjo slovensko skupnost. V dobi desetih let se je zbor, pod vodstvom g. Toneta Zrneca CM, lepo razvil, bil temelj mnogim slovenskim prireditvam, organiziral samostojno koncerte, festivale in celo tri opere. Ponesel pa je slovensko petje izven skupnosti tudi med kanadsko javnost.

Župnija Marija v Torontu

je dobila novega kaplana g. Ivana Plazarja. Je še mlad gospod, ki je nekako pred tremi leti zapel novo mašo. Zadnji čas je služboval v Beogradu. Od tam ga je provinca slovenskih lazari-stov poslala v Kanado. Nadomestil je dolgoletnega kaplana na tej župniji g. Toneta Zrneca, ki je po odhodu župnika Prebila v Montreal prevzel za njim župnijo Marije Pomagaj.

je v resnici več sto ljudi kljub opozorilom dobilo okvare na očeh, ker so opazovali pojav brez zaščitnih stekel.

Opazovanje pa je imelo zelo velik pomen za znanstvenike, ki so poglobili svoje znanje o tajinstveni sončni kroni (ta je vidna le, kadar je Sonce popolnoma prekrito od Lune). Med Sončnim mrkom je NASA (Ameriška uprava za aeronavtika in vesoljske raziskave) izstrelila 25 raziskovalnih raket. V neki vasici, kjer so se utaborili znanstveniki, so ljudje dobili električni tok šele pred kratkim; prepričani so bili, da bo mrk povzročil prekinitev nasečnosti žensk.

Štirje študenti so se ubili, ko se je avtobus, s katerim so se vračali z juga Mehike, prevrgel v prepad. Študentje so bili med astronomi, ki so iz 14 držav prišli spremljati popolni sončni mrk.

Ob robu povedano

OB ROB PERKONIGOVE PROSLAVE

Pri Perkonigovi proslavi zadnji četrtek je bilo precej slovenske in zato malo nemške mladine. Ali morda ta koroški prijatelj njej nima nič povedati? Tam je sedel tudi neki mladenič, oblečen v precej enolično obleko. Zglašal se je zaradi tega, da sodelujejo Slovenci, ko je čul slovensko besedo, se je zaslíhal iz njegovih opazk ves gnev narodne intolerance. Zdi se, da bi imel Perkonig njemu in njegovim somišljenikom povedati zelo veliko. A kot rečeno, bilo jih je bore malo, mogoče tudi zaradi tega, ker pisatelja nočejo poznati in razumeti.

opazovalec

KAKO SO IZGLEDALI KELTI?

Tega ne vemo, a gotovo so bili ljudem podobni. Kako je izgledalo pokrivalo keltških žena, ki so prebivale v pamtveku, tam okoli Kristusovega rojstva na Koroškem? Tega tudi ne vemo, a smo odkrili, da je bila ista, kot je npr. avba v slovenski rožanski narodni noši. Drugi pa smo vselej mislili, da jo je prinesel Urban Jarnik v prejšnjem stoletju z Moravskega.

Kako so prepevali Kelti? Tudi tega ne vemo, a smo prav tako odkrili, da ne veliko drugače, kot koroški Nemci. Nas pa so učili, da je le slovenska pesem ob medsebojnem sprejemanju in dajanju s svojim večglasjem tako močno vplivala na nemško petje na Koroškem, da so Nemci prevzeli od Slovencev kar cele pesmi. Ne vem, kaj bi rekli na to znanstveniki, ki se ukvarjajo s tem pojavom. Naj že končno spregovorijo, pa objektivno. ježek

Aha, tako je bilo

Hud boj se bje zadnje čase v celovski »Kleine Zeitung«, ki prinaša letos pod posebno rubriko izvlečke iz časopisa pred 50 leti (izvlečki so, v kolikor se tičejo Slovencev, precej strupeni, pa upamo, da bodo prinesli že iz objektivnosti tudi v celoti članke, v katerih so koroški Nemci pred 50 leti obljubili koroškim Slovincem vse, kar si poželi narodno srce; le izpolnilo se ni nič). Zdaj eno pismo, ki ga napiše slovenski bralec-dijak, zdaj deset odgovorov, ki kar kipijo od same tehtnosti in vsebinske nedosegljivosti.

Ogroženi so na južnem Koroškem seveda Nemci, Slovenci jim jemljejo osnovne življenjske pravice. Človek misli, da jim mogoče jemljejo Slovenci tudi pravice do slovenskega uradnega jezika dodatno k nemškemu (ker nekateri od teh Nemcev znajo le grozno slabo nemščino), do dvojezičnih krajevnih napisov, do obveznega pouka slovenščine v šolah (dandanes trdijo samo duhovni omejevalci in njim podobni, da je znanje kateregakoli jezika nepotrebno ali celo nekoristno). Slovenci pa trdimo, da smo ogroženi mi.

Če je pravilno zapisano v knjigah, je iztrebil nemštvo na Kočevskem Adolf Hitler sam, ki je zapovedal »heim ins Reich«, in Nemci so mu sledili. Ta Reich pa je bil takrat že na južnem Štajerskem, odkoder so izgnali zavedne Slovence. Morali so iti v Srbijo, v hošto, kacete itd. Po osvoboditvi je pač prišlo povračilo.

Zaskrbljene može, pisce kasandskih pisem bralcev, ki že klešejo nagrobni kamen v spomin zadnjemu koroškemu Nemcu, bomo potolažili: Za enkrat se še ni treba bati smrti. 08/15

Kmetje pozor!

S 1. januarjem leta 1971 stopi v veljavo zakon o kmečki pokojnini. S tem datumom bodo prenehale kmetične dodatne rente (Landw. Zuschüßrenten).

Kmečka pokojnina bo za one, ki imajo večjo enotno vrednost (Einheitswert) kot 55.000 šilingov višja, kot bi znašala dodatna renta. Zato priporočamo kmetom, ki imajo večja posestva in mislijo že letos stopiti v pokoj, da s predajo še letos počakajo. Po 1. januarju 1971 bodo lahko dobili večjo pokojnino. Za posamezne slučaje se priporoča, da se prej posvetujete pri kmečki socialni zavarovalnici ali pa pri socialnem oddelku Kmetijske zbornice v Celovcu.

Kdor pa že danes dobiva dodatno rento, bo tudi nadalje ostal dodatni rentnik. Vendar mu bo dala država h renti toliko zraven, da bodo renta, preužitek (Auszug) in izravnalni prispevek dosegli vsoto 1286.—

ST. PETER PRI ST. JAKOBU V ROŽU:

V enoletno gospodinjstvo šolo!

Namesto politehničnega leta temeljito šolanje v gospodinjstvi stroki

Prosvetno ministrstvo je dovolilo leta 1966 šolskim sestram v št. Petru pri št. Jakobu ustanovitev enoletne gospodinjstvene šole. S tem je najvišja prosvetna ustanova v državi tudi po tej poti priznala večdesetletno uspešno vzgojno delo šolskih sester.

Na podlagi nove avstrijske šolske zakonodaje je bilo vpeljeno z devetletno šolsko obveznostjo tako imenovano politehnično leto. To leto so obvezni obiskovati vsi učenci ljudske ali glavne šole, ki ne nadaljujejo po osmih šolskih letih kakega študija. Obisk politehničnega leta naj bi te učence usposobil za bodoče poklicno življenje, pomagal naj bi jim tudi pri izbiri bodočega poklica.

Namesto tega politehničnega leta pa imajo dekleta tudi možnost, da vstopijo v št. Petru pri št. Jakobu v enoletno gospodinjstveno šolo, ki se v nobenem oziru ne razlikuje od enoletne gospodinjstvene šole (einjährige Haushaltsschule) v Celovcu. Pri tej šoli gre za isti učni načrt, le da je enoletna gospodinjstvena šola v št. Petru dvojezična ter omogoča našim dekletom šolanje in vzgojo v obeh deželnihih jezikih. Poleg tega so dekleta — v kolikor ne prihajajo iz št. Jakoba in bližnje okolice — tekom šolskega leta pri šolskih sestrah v internatu. Na ta način jim je dana možnost, da pridobijo čim več koristnega in lepega za svoje bodoče življenje.

Delo šolskih sester je tudi v enoletni gospodinjstveni šoli zelo temeljito ter je bilo ob

koncu vsakega leta sestram tudi po deželni šolski oblasti izrečeno vsestransko priznanje. Dekleta se pripravljajo na bodoče poklicno življenje s primernim strokovnim šolanjem. Seveda se odločajo dekleta po obisku enoletne gospodinjstvene šole v št. Petru za razne poklice. Nekatera dekleta izvolijo nato poklic prodajalke, bolničarke, uradnice, šivilje itd., saj zavisi odločitev poklica popolnoma od njih samih, vendar so se s primernim šolanjem v gospodinjstvi stroki izveščale istočasno v stroki, ki jim bo kot bodočim gospodinjstvenim v življenju najbolj koristila. Da ne govorimo o še važnejšem pomenu obiska te šole, katera pripravljajo dekleta globalno na njihovo poslanstvo, ki ga naj bi enkrat vršile kot matere — vzgojiteljice — v družinah.

Naj bo še enkrat povedano! Dekleta, ki so uspešno zaključile ljudsko ali glavno šolo, imajo možnost, obiskovati — namesto politehničnega leta, torej devetega šolskega leta — enoletno gospodinjstveno šolo v št. Petru pri št. Jakobu. Starši deklet, ki bi prišle vpoštev za obisk te šole, naj se obrnejo v tej zadevi na šolske sestre v št. Petru. Zdi se nam, da je najboljše, ako stopijo starši z vodstvom šole v direktni stik, ker se dajo vsa vprašanja najbolj pojasniti in obrazložiti v direktnem razgovoru. Gre za bodočnost naših otrok, ki jim hočemo omogočiti najboljše strokovno izobrazbo.

J. F. PERKONIG:

„... danes mi je, kakor da sem nekaj zamudil“

V četrtek, dne 12. marca, je bil v srednji dvorani Doma glasbe v Celovcu literarni večer v spomin 80-letnice pisatelja J. F. Perkoniga. Predsednik Katoliške družinske zveze (Kath. Familienverband) dipl. trg. Anton Fritz je najprej pozdravil ženo in sestro umrlega pisatelja. Nato je sledil govor predsednika Krščanske kulturne zveze Jožka Hudla, ki je v beh deželnihih jezikih poudaril, da je bil Perkonigov oče slovenskega rodu. Zahvalil se je še Katoliški družinski zvezi za povabilo k sodelovanju. Med branjem Perkonigovih del pa sta pela zbor Koroške dijaške zveze pod vodstvom dr. Franceta Cigana in zbor Kat. družinske zveze pod vodstvom Adolfa Frühbergerja. Perkonigova dela so brali prof. Pettauer, dir. Hannes Sennig in strokovni učitelj Ludwig Skumautz.

To je prva prireditve te vrste, pri kateri sta sodelovali kulturni organizaciji obeh narodov. Obžalujemo, da ni bilo več nemškega občinstva. Več kot polovico gledalcev so bili Slovenci. Slovenci so s tem pokazali zainteresiranost za podobne prireditve. Potreba bo še več takih prireditev, vendar z željo, da bi pridrle v vse sloje nemško in slovensko govorečega ljudstva.

ST. JANŽ V ROŽU

Oglašamo se samo z žalostnimi novicami. Dne 27. februarja smo pokopali ob veliki udeležbi žalnih gostov rajno Uršulo Müller, pd. Krajovcovo mater, ki je dosegla lepo starost 84 let. Nihče še ni slutil pri tej ženi, da se bližajo že zadnji dnevi njenega življenja. Z veseljem smo jo še videli hoditi v cerkev ali po vasi, ko je po hišah raznašala Nedeljo ali pa druge verske liste. Nepričakovano jo je zadela možganska kap, svojci so jo našli nezavestno v svoji sobi, po nekaj dneh pa je kljub hitri zdravniški pomoči podlegla.

Krajovcovi materi so tekla zakonska leta pri Jurjovcu v Podsinji vasi. Pred 35 leti se je družina preselila v št. Janž, tam sta si z možem Francom kupila Krajovcovo kmetijo. Rajna je postala ponosna kmetica, delo na polju je rada opravljala, nekaj let je morala gospodariti sama, ker je njen mož prerano odšel v večnost. V družini Krajovcove matere je vladalo razgibano kulturno življenje, tam je bilo petje doma. Kar štiri družinski člani so bili dobri pevci. Rajna je posvetila več kot polovico svojega življenja cerkvenemu petju.

Na njeni zadnji poti se je poslovil od rajne cerkveni pevski zbor, domači gospod župnik Jože Vošnjak pa se je v lepih besedah poslovil od rajne, obenem pa se zahvalil za njeno veliko pomoč farni cerkvi.

Naj počiva rajna Krajovcova mati v miru, njenim ostalim pa naše sožalje.

šilingov, kar je zdaj najnižji znesek, s katerim more človek živeti.

Dodatna renta se bo letos 1. julija zopet povišala in bo pri 35 letih zavarovanja znašala 356.— šilingov. Za poročene pa 712.— šilingov. Preužitek se bo ocenil za eno osebo 400.— šilingov za oba zakonca pa 550.— šilingov.

Zb. sv. Mirko Kumer

Skavtje in Pokrajinsko vodstvo Katoliške mladine vabita mladino in odrasle iz vseh treh podjunskih dekanij

na

KRIŽEV POT

pri Božjem grobu pri Pliberku

na cvetno nedeljo, 22. marca 1970, ob 19 uri.

Zbirališče pri Uranšku.

Tam bodo skavti delili tudi bakle in besedila.

Prisrčno vabljeni!

RED BOŽJE SLUŽBE

ZA VELIKI TEDEN
V KAPELI PROVINCIALNE HIŠE
V CELOVCU
(Viktringer Ring 19)

CVETNA NEDELJA, 22. marca: Ob pol osmih zjutraj blagoslov oljčnih vej in zelenja, nato sv. maša. Ob 9. uri sv. maša v cerkvi novega bogoslovja ob Lendkanalu.

VELIKI ČETRTEK, 26. marca: Ob 7. uri zvečer večerna sv. maša v spomin zadnje večerje.

VELIKI PETEK, 27. marca: Ob 7. uri zvečer obredi velikega petka s skupnim sv. obhajilom.

VELIKA SOBOTA, 28. marca: Ob 7. uri zvečer blagoslovite ognja in velikonočne sveče, obnova krstne obljube in slovesna božja služba.

VELIKA NEDELJA, 29. marca: Ob pol osmih zjutraj sv. maša v kapeli provincialne hiše, ob 9. uri v cerkvi novega bogoslovja (Lendkanal).

Ob 16. uri slovesna sv. maša v kapeli Mohorjeve hiše (Viktringer Ring 26).

VELIKONOČNI PONEDELJEK: Ob 9. uri sv. maša v cerkvi novega bogoslovja.

Ob 16. uri slovenska božja služba v cerkvi sv. Jožefa (Siebenhügel).

Vsak dan je pred začetkom božje službe priložnost za spoved.

Slovenci iz Celovca in okolice vabljeni!

ZAHVALA

Ob slovesu od našega dragega moža in očeta

JAKOBA ŠPICARJA

izrekamo iskreno zahvalo vsem sorodnikom in drugim rojakom s Koroškega, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, nam izrazili sožalje ter počastili s cvetjem njegov spomin.

Zahvalujemo se predstavnikom vseh slovenskih organizacij iz Celovca, ki so z udeležbo na pogrebu dali pokojnemu za njegovo življenjsko delo zaslužen priznanje. Nepozabne nam bodo ostale poslovilne besede prof. dr. Vospornika in tov. Martinjaka.

Ob tej priliki gre posebna zahvala tudi slovenskemu koroškemu tisku, ki se je ob smrti, kot tudi že prej ob pokojnikovih življenjskih jubilejih, vedno spominjal njegovih zaslug za koroške Slovence.

Žalujoči

žena Marica ter sinova Miran in dr. Bojan Ljubljana

Podjunski tržni dan v Dobrli vasi

„JOŽEFOVO“

bo letos v soboto in nedeljo, 21. in 22. marca. Vabljeni tudi v trgovino in gostilno Hotel „RUTAR“. Zmerne cene in domača postrežba.

Kako prezimijo škodljivci poljščin

Med rastno dobo je treba pogosto govoriti o škodljivcih poljščin, ker le-ti lahko zelo ogrožajo njihovo rast in zmanjšajo tudi njihov pridelek. Vendar je poglobljena pozornost tedaj posvečena zatiranju, to je kdaj je treba škropiti, kakšna sredstva naj izberemo in kakšne strojne naprave bi kazalo uporabiti. Tedaj niso v ospredju vprašanja, kako se škodljivci širijo, kako se razmnožujejo in kako se prenašajo iz leta v leto kljub neugodnim vremenskim razmeram.

Vsi škodljivci poljščin, pa naj bodo to hrošči, metulji, stenice, bolhači ali druge žuželke, se izredno dobro prilagodijo najslabšim vremenskim razmeram. Razumljivo je, da morajo biti rastlinski zajedavci dobro prilagojeni na okoliščine rastišča, saj se sicer ne bi mogli obdržati tudi po več deset tisoč let skupaj z rastlinami. Glede vremenskih razmer velja tole: kar prenese rastlina gostiteljica, prenese tudi njen škodljivec. Seveda je res, da na primer mokre, tople zime škodljivcem ne ustreza, tako kot suhe, čeprav mrzle, vendar to vpliva lahko le na večje ali manjše število škodljivcev, ki bodo uspešno prezimili, nikakor pa ne na škodljivce nasploh. Škodljivci rastlin se izredno dobro in v kratkem času lahko prilagode spremenjenemu okolju. Za to je dovolj primerov, ko so gojene rastline prenašale iz ene na drugo celino — pogosto v precej spremenjene okoliščine — njihovi škodljivci so jim navadno sledili. Poljščine napada večje število škodljivcev, ki različno prezimujejo.

Majski hrošč naredi v določenih letih v nekaterih krajih hudo škodo. Njegov razvoj traja več let. Prvo in drugo leto, ko se izleže iz jajčeca, prezimuje v zemlji v obliki ogrcev, tretje ali četrto oziroma zadnje zimo pa ostane v zemlji kot odrasel hrošč.

Junijski hrošč ali **prosnica** je majskemu hrošču po načinu življenja zelo podoben, le da potrebuje za razvoj samo dve leti. Prezimuje v tleh v obliki ogrcev.

Koloradski hrošč velja kot značilen primer prilagodljivosti pri žuželkah. V svoji prvotni domovini, v gorah ob reki Colorado je živel na divjih razhudnikih, bližnjih sorodnikih krompirja. Brž ko so v prejšnjem stoletju začeli tam gojiti krompir, se je prilagodil nanj, postal njegov najhujši škodljivec in se v enem stoletju razširil v vse kraje, kjer goje krompir. Odrasel koloradski hrošč, še bolj pa njegova ličinka, se čez leto gosti na krompirju, je-

seni, včasih že avgusta, pa se zarije v zemljo, kjer ostane 7 do 8 mesecev. Včasih hrošč ostane kar dve zimi v zemlji. Na spomlad spet prileze na svetlo.

Repna grizlica je hud škodljivec strniščne repe. Lani je na primer ponekod objedla repno listje skoraj do golega. Pojavlja se v dveh rodovih na leto. Pagosenice drugega rodu, ki so pri nas najbolj škodljive, zlezejo jeseni nekaj centimetrov globoko v zemljo, v zapredku prezimijo, spomladi pa se zabubijo. Pagosenice prvega rodu se plitko v zemlji zabubijo že jeseni in prezimijo kot bube.

Repičar je droben hrošček bleščee, kovinskomodre barve — najhujši škodljivec oljne repice. Hrošček deia škodo spomladi s tem, da objeda cvetne brste repice — ogrščice. Odrasli hroščki prezimijo v travni ruši. Že v prvih toplih marčnih dneh prilezejo na svetlo in živahno obletavajo prve cvetoče rastline.

Korenjeva muha dela tu in tam škodo na korenju. Tudi ta ima dva rodova na leto, drugi rod se pojavlja od junija do septembra. Ličinke zlezejo v zemljo in se zabubijo ter kot bube prezimijo. Včasih najdemo bube korenjeve muhe tudi v korenu.

Pesna muha je škodljivec, ki dela rove v listih pese in špinače, tako da se povrhnjica docela privzdigne in nastanejo veliki suhi belorjavkasti madeži. Taki listi kmalu odmro. Pesna muha ima tri, štiri rodove na leto. Največ škode povzročijo ličinke prvega zaroda, ki se utegnejo zelo razmnožiti zlasti v hladni pomladi. Ličinke se iz listnih rogov spuste na zemljo, kjer se zabubijo in kot bube prezimijo.

Ličinke pesnih mrharjev, ki so podobne ploščatim kočičem, delajo škodo na pesi spomladi. Večina hroščev mrharjev se hrani z živalsko hrano (od tod tudi ime) le omenjeni hrošč se je prilagodil na rastlinsko hrano. Odrasli hrošči prezimijo na suhih sončnih mestih, večinoma ob južnem

Kmet in vrtnar sredi marca

NA NJIVI

Mrzlo vreme nas zadnje dni ovira pri pripravah za spomladansko setev. Zaradi tega bomo ob lepšem vremenu nekoliko pohiteli, da nadoknadimo zamujeno. Če še nismo utegnili, bomo podorali gnoj za okopavine. Ozimnim žitom bomo dodali nekaj dušikovih gnojil v obliki nitratov. Ta gnojila je treba trositi večkrat v manjših obrokih. Na 1000 kvadratnih metrov posevka natrosimo vsaka dva tedna okoli 15 kilogramov nitrata. Z njiv moramo odstraniti koruzno slamo; na odoru jo zažgemo, da tako uničimo črve koruznega molja.

SADNO DREVJE

Še je čas za zimsko škropljenje sadnih dreves. Pri tem opraviu moramo paziti, da ne poškodujemo morebitnih poganjajočih popkov; letos niso sadna drevesa v tem pogledu posebno zgodna zaradi mrzlega vremena.

NA VRTU

Pohitimo s pripravljanjem zemlje za setev pomladanskih zelenjadnic. V tople grede sejemo paradižnik, jajčevac, papriko, zeleno, kumarice in solato. Če se vreme obrne na toplo, moramo z zalivanjem oskrbeti posevkom dovolj vlage. Zalivajmo z vodo, ki smo jo pustili, da se segreje na soncu in opravljamo to delo samo v opoldanskih urah.

in zahodnem robu iglastih in listnatih gozdov pod tanko plastjo listja in iglic.

Na detelji in lucerni delata škodo deteljni in lucernin dolgoglavček. Odrasli hroščki prezimijo plitvo v zemlji ali med ostanki rastlin na deteljiščih. Mnogo jih preleti tudi v bližnje gozdove in pod grmičevja, kjer prezimijo pod listjem. Proti koncu marca prilezejo iz skrivališč in se brž začno hraniti na detelji in lucerni.

Malokdo ne pozna **kapusovega belina**. Njegove ličinke — gosenice — objedajo listje vseh vrst kapusnic. Ima dva rodova na leto. Gosenice drugega rodu zlezejo jeseni na drevesna debla, plotove, zidove in druga primerna skrivališča, se preobrazijo v zelenkastobele in črno marogaste bube in tam prezimijo.

Kapusovi bolhači delajo škodo v suhem

majniškem in junijskem vremenu na mladih sadikah kapusnic, ko jim listje prav na drobno preluknjajo. Drugi rod hroščkov gre prezimovat v zemljo pod travnata poljska pota, v razpoke drevesnega lubja ter v lesene ali zidane zgradbe.

Kapusove stenice so prav tako pomembni škodljivci kapusnic, ker jim iz listov sesajo sokove in na vbodnih mestih nastanejo blede lise ali luknje. Odrasle stenice prezimijo pod listjem in ostanki rastlin.

Črna fižolova listna uš je zelo znan škodljivec. Ima na leto dva do štiri rodove. Jeseni se krilate samice selijo na grmičevje, na primer na navadno trdolesko, brogovito, skobotovec in devcijo. Tam odlagajo zmiska jajčeca, iz katerih se spomladi razvijejo uši, ki preleto nazaj na fižol in na njem s sesanjem delajo škodo. Dr. J. M.

PRI

A & O

se kupi takooo!

Mizarske vaje in pomočnike iščem za svoj obrat. Za hrano in stanovanje preskrbljeno.

MIZARSTVO

KOFLER

Št. Peter 24, 9184 Št. Jakob v Rožu
telefon (54253) 338

Moška, ženska in otroška
kolesa v veliki izbiri

že od

S. 990.-

v trgovini

K. in A. KRIVOGRAD

9143 Šmihel nad Pliberkom

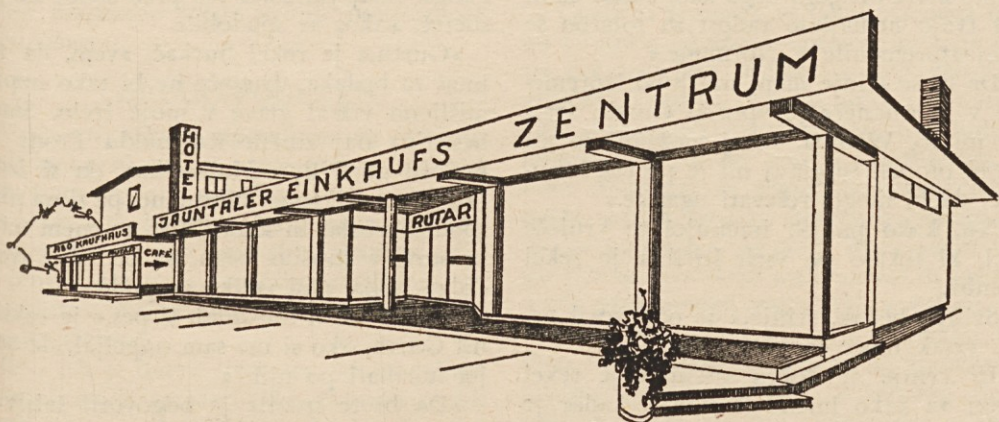
Damska moda

Scheibel

v veliki izbiri v strokovni trgovini

Klagenfurt-Celovec, Kramergasse 11
Telefon 83 395

Na Jožefov sejem, 21. marca 1970, pridite v
PODJUNSKI TRGOVSKI CENTER V DOBRLI VESI
po velike dobitke!

Podjanski trgovski center
bratov RUTAR & Co., Dobrla ves

je pripravila za vas lepe dobitke:

1. dobitek	1 ELIN-hladilnik z avtomatom za taljenje ali 1 dvoposteljna celotna oprema
2. dobitek	1 ERWO-aparat za varjenje ali 1 ALKO-mešalnik za beton
3. dobitek	1 ožemalnik ali 1 stoječa sobna luč
4. dobitek	1 samokolnica s krampom in lopato ali 1 Philips prenosni radioapar
5. dobitek	1 aparat za sušenje las (z oglavnico in stojalom) ali 10 kg DURLIN laka po prosti izbiri

VSAK NAKUP V CENTRU JE DOBITEK!

Navedeni dobitki so razstavljeni v Podjanskem trgovskem centru v Dobrli vesi.

Srečke dobite v Podjanskem trgovskem centru in pri vseh podjetjih bratov RUTAR.

Vsa k lahko dobi dobitke, potrebna je navzočnost pri žrebanju v soboto, 21. marca 1970, ob 16. uri v Podjanskem trgovskem centru v Dobrli vesi.

Ostala pojasnila razberete iz srečk na letakih.

K velikim dobitkom vabijo

BRATJE RUTAR

Autofina
Teilzahlungsbank

Autofina -
posojilo za družine

Gotovina za vsakovrstne izdatke do 60.000 šil. do 48 mesecev od specialne banke privatnega gospodinjstva.

Autofina nudi več:

Upoštevanje želja posamezniku pri posojilu — zaupna uslužnost do odjemalcev — ugodne posojilne pristojbine — brez posredovalnih stroškov.

Autofina -
banka z odplačevanjem na obroke

Celovec-Klagenfurt,
Viktringer Ring 41, tel. 84 8 55
Beljak-Villach, Nikolaiplatz 2,
tel. 68 60

Obiščite nas, kličite nas po telefonu ali zahtevajte s pošto dopisnico »ponudbo posojila s prospektom«.

Šport doma in po svetu

LAHKA ATLETIKA

Zlati kolajni Mariji Sikori in Iloni Gusenbauerjevi

V soboto, 14. marca, je avstrijski državni predsednik Franz Jonas v dunajski športni palači uradno odprl 1. evropsko atletsko prvenstvo »indoor«. Tekmovanja se je udeležilo 350 atletov in atletinj iz 24 držav, ki so se potegovali za 22 zlatih medalj. Za prvenstvo je vladalo med dunajskim občinstvom veliko zanimanje, saj je bilo prvi dan na tribunah zbranih 6000 oseb. Tekmovanje se je končalo v nedeljo.

Kakor v Atenah so prevladovali na Dunaju sovjetski in vzhodnonemški atleti, zlasti prvi. Sovjetski atleti so osvojili kar deset zlatih, dve srebrni in tri bronaste kolajne, medtem ko so Vzhodni Nemci dobili tri zlate, šest srebrnih in tri bronaste medalje.

Marija in Ilona odlični

Lahkoatletsko evropsko prvenstvo, ki sta ga sijajno organizirala avstrijska lahkoatletska zveza in vodstvo dunajske mestne hale, je našlo svoj odraz tudi v napredku avstrijskih profesionalcev. Marija Sikora, ki je pred dobrim pol letom poskrbela v Atenah za pravo senzacijo (bila je tretja v teku na 400 metrov), je tokrat suvereno zmagała v teku na 800 metrov in priborila Avstriji prvo zlato kolajno. Toda še več, komaj je potihnilo navdušenje in aplavz zanjo, je že druga avstrijska atletinja poskrbela za novo senzacijo: Ilona Gusenbauer je v skoku v višino dosegla nov svetovni rekord v dvorani, in sicer 1,88 metra.

NOGOMET

Prava dobitnika v nadaljevanju avstrijske nacionalne nogometne lige sta bila dunajska Avstrija in Sportklub. Prvak Avstrija — igra med njo in LASK je odpadla — je še zmerom osem točk pred ostalimi, ker je doslej drugi na lestvici innsbruški Wacker izgubil v soboto z Admiro 1:2 (1:1). Z neodločenim rezultatom se je končala tekma med salzburško Avstrijo in Sturmom iz Gradca 0:0. To je ugodno za Sportklub, ker mu bo tako drugo mesto trenutno zagotovljeno, saj ima dve tekmici manj od ostalih moštev.

Nobenega upanja obstoja v nacionalni ligi ni več za FC Dornbirn, ker je zadnje tekmo izgubil doma z dunajskim Wackrom 1:2 (0:2). Predarčani so od rešilnega 13. mesta oddaljeni kar za osem točk. Nič kaj rožnat ni ploščaj za Eisenstadt, ki je v soboto izgubil proti GAK 3:5 (1:2), pa tudi celovška Avstrija — izgubila je na Dunaju z Vienno 0:2 — tretja za obstoj v ligi.

SMUČANJE

Schranz drugič prvak

V odločilnem veleslalomu za osvojitev svetovnega pokala v tej sezoni, ki je bil v norveškem kraju Vos pri Bergenu, je sicer zmagal Avstrijec Bleiner. Toda ker je bil Francoz Russel šele četrti, si je Schranz drugič zapored priboril najvišjo trofejo L'Equipa.

Bleiner je vodil že po prvem teku, Russel je bil na šestem mestu in že tedaj je bi-

sekunde, Schranzom 0,60, Russelom 0,95, Penzom 1,06 itd.

V svetovnem pokalu je Schranz zbral 148 točk, sledijo Russel 145, Thöni 140, Penz 119, Giovanolli 116, J. N. Augert 115, Bleiner 82, Messner in Duvillard 81, Cordin 65 itd.

Zadnji dan smučanja za svetovni pokal je bil v Vossu pri Bergenu na sporedu slalom. Vsa tri prva mesta so zasedli Francozi: 1. Russel, 2. Augert, 3. Brechu. Avstrijci so zasedli 5. (Messner), 6. (Rofner), 9. (Bleiner), 12. (Loidl) mesto. Schranz je odstopil pri 2. spustu zaradi poškodbe na peti.

HOKEJ NA LEDU

V Stockholmu se te dni vrši svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Doslej so igrali Sovjetska zveza: Finska 2:1 (0:0, 0:0, 2:1); Švedska: NDR 6:1 (1:0, 2:1, 3:0); Češkoslovaška: Poljska 6:3 (2:1, 3:1, 1:1); Švedska: Češkoslovaška 5:4; Sovjetska zveza: NDR 12:1; Finska: Poljska 9:1.

O ANGLEŠKI MLADINI

Mladi Angleži so precej samostojni v svojem mišljenju, načinu, oblačenju in političnem mišljenju. Solo pričnejo obiskovati s petim letom in s petnajstim letom se velika večina mladih zaposli. Drugi seveda nadaljujejo šolanje na višjih šolah in univerzah. Angleška mladina ima mnogo denarja v primerjavi s povojno mladino. Imajo več svobode, boljše izobrazbo in mnogo zabave.

Mladina v manjših mestih se zabava v mladinskih klubih, kjer lahko igrajo razne družabne igre. Radi imajo igre z žogo, zlasti so priljubljeni nogomet, rugby in ne

Zanimivosti

ZGODAJ JE OBOGATEL

Komaj dva meseca stari Carlo Ponti, sin Sophie Loren in Carla Pontija, je že bogat: ponosni oče je prepisal nanj ogromno lovno področje v bližini italijanskega mesta Pavia. Vrednost tega zemljišča dosega milijardo lir.

ZAMENJANA VLOGA

Ameriški igralec David Janssen, ki je v priljubljeni ameriški televizijski seriji »Na begu« igral preganjanega gangsterja, je moral v resničnosti zaigrati vlogo zasledovalca: s pomočjo policije išče tatove svojega luksuznega avtomobila rolls-royce.

MESTO ZNANOSTI V TOKIU

Do leta 1975 bodo zgradili »mesto znanosti« v bližini Tokia. Imelo bo 40 različnih laboratorijev, v katerih bo lahko delalo 52 tisoč japonskih znanstvenikov.

nazadnje — kriket. Mnogo mladih ljudi se ukvarja z ribolovom in streljanjem. Seveda tudi mnogo plešejo. V večjih mestih imajo več plesnih prireditev in včasih tudi kakšno revijo (»show«).

V Angliji je mnogo huliganov (gamlerejev). Uničujejo vse, kar pride v njihove roke: telefonske govornice, razbijajo izložbena okna, kradejo, napadajo stare ljudi in dekleta. Oni so zlo angleške družbe. Take prestopnike običajno pošljejo v vzgojne zavode ali pa jih denarno kaznujejo. Kazni so v primerjavi s škodo, ki jo povzročajo, mnogo premile.

Mamila med mladino v Avstriji

Na neki konferenci »sveta družine« pri ministrstvu za šolstvo na Dunaju so bile izrečene resne besede glede širjenja uporabe mamil in podobnih sredstev, predvsem hašiša, med mladino. Iz ankete, ki so jo izvedli med srednješolsko mladino, izhaja, da se deset odstotkov šolarjev »aktivno zanima« za mamila, 30 odstotkov anketiranih pa je »presenetljivo dobro informiranih o mamilih«.

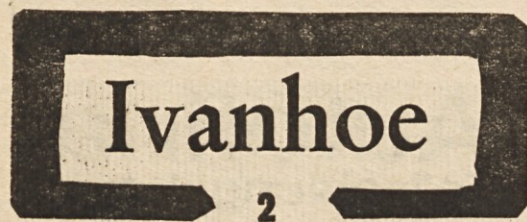
V zvezi s tem je že omenjeni odbor predlagal, naj bi izdelali in čimprej sprejeli

ostre zakone glede borbe proti mamilom. Zanimivo pa je pri tem še to, da se uživanje mamil v Avstriji ne širi le po mestih, pač pa vedno bolj tudi na podeželju. V Železnem, t. j. glavnem mestu Gradiščanske, so odkrili krožek, ki je štel 121 mladincev in deklet, ki so se napajali s hašišem. Seveda starši te mladine niso za to vedeli, policiji pa je uspelo takoj odkriti tistega brezvestnega človeka, ki je dobavljal tej mladini mamilo. Mamilo je dobival z Dunaja.

lo skoraj zanesljivo, da ne bo mogel prehiteti 31-letnega Schranza, ki se s tem novim uspehom verjetno poslavlja s smučarskih, vsaj amaterskih aren. Bleiner je zmagal v skupnem seštevku s časom 3:19,32, pred J. N. Augertom, ki je zaostal ja 0,58

Walter Scott — Vladimir Levstik:

Ta človek je nosil enake opanke kot njegov tovariš, le da ni imel nog v usnjatem povoju, ampak v nekakšnih golenicah, izmed katerih je bila ena rdeča, druga pa zolte barve. Na čepici mu je viselo več kraguljcev, nekako tolikšnih, kakor so jih obeshali sokolom; zažvenkljali so, kadarkoli je obrnil glavo, in ker je miroval le redko kak trenutek, je zvonilo tako rekoč neprestano. Rob te čepice je spremljal jermen iz togega usnja, ki je bil zgoraj izrezljan v obliki kronice, izza njega pa je padala na ramo podolgasta vrečica, podobno kakor pri staromodnih nočnih čepicah ali pri kučmah današnjih huzarjev. Ravno na tem koncu čepice so viseli kraguljčki; ta okolnost je hkrati s obliko pokrivala in z na pol zmedenim, na pol lokavim izrazom njegovega obličja zadostno razodevala, da se prištevata k stanu domačih norcev ali šaljivcev, kakršne so imeli bogataši, da so jim preganjali tegobo praznih ur. Kakor tovariš je imel tudi on za pasom torbo, ni pa nosil niti troblje niti noža; očitno se gospodarju ni zdelo varno zaupati takim ljudem orožja. Pač pa je bil opasan z lesenim mečem, podobnim tistemu, s katerim dela Harlekin svoje čudeže na današnji pozornici. Še bolj od vnanjosti obeh možakov sta si nasprotovala njiju izraz in vedenje. Sušnjevo lice je bilo mrko in čemerno; v globoki potrnosti je pobešal glavo k tlom in morda bi se bil zdel brezčuten, da ni ogenj, ki se je večkrat ukresal v njegovem rdečem očesu, razločno pričal, da dremlje pod videzom te mračne brezvoljnosti čustvo odpora in skritega upora proti zatiranju.

Wambov pogled pa je razodeval, kakor navadno pri ljudeh njegove vrste, brezdolno radovednost in veden nemir, hkrati s tem pa silno zadovoljstvo s svojim položajem in svojo vnanjo podobo. Pomenkovala sta se v anglosaškem narečju, o katerem smo že dejali, da ga je splošno govorilo vse nižje ljudstvo razen normanskih vojakov in neposrednih služabnikov fevdalne gospode.

»Prekletstvo svetega Witholda na te peklenške rilce!« je vzkliknil pastir, zatrobivši na vsa pljuča v rog, da bi zbral razkropljene svinje, ki so sicer odgovarjale njegovemu klicu z enako melodičnimi glasovi, a se jim vendar ni ravno mudilo zapustiti razkošne žirne in želodove pojedine ali vstati z močvirnih bregov potočka, kjer so se nekatere na pol pogreznjene udobno valjale v blatu, ne meneč se za vabilo svojega čuvarja.

»Sveti Withold naj lopi nje in menel!« je rekel Gurth. »Baba naj bom, ne mož, ako se ne spravi nadnje dvonogi volk, še preden se znoči. Semkaj, Fangs! Fangs!« je kriknil na vse grlo kosmatemu volčjemu psu, ki je nalikoval nekaj hrtu, nekaj čuvaju in leno šepal sem ter tja, kakor bi hotel zavračati neposlušne krulce h gospodarju, v resnici pa je umeval svinjarjeva znamenja narobe in še bolj razganjal živali.

»Vrag naj mu podere zobe in hudičeva mati naj zajaše gozdarja, ki reže našim psom sprednje paznohte, da niso več za nikakvo rabo! Pokonci, Wamba, pomagaj mi, če si človek; stopi tjele okrog griča in približaj se jim proti vetru, pa jih boš gnal pred seboj kakor nedolžna jagnjeta.«

»Bogme,« je rekel Wamba, ne da bi se ganil z mesta, »vprašal sem svoje noge, kaj mislijo o tej stvari; a pravijo mi, da bi se zameril svoji zvišeni osebi in svojim kraljevskim oblačilom, ako bi vlačil to zalo perje po močvirju. Zato ti svetujem, Gurth, da pozoveš Fanga nazaj in prepustiš čredo njeni usodi, ki je itak ne izpremeniš; naj jih srečajo potujoči vojaki, hajduki ali božjepotniki, zgoditi se

jim ne more drugega nego isto, kakor če bi se v tvojo nemajhno radost in tolažbo še nocoj izpremenile v Normane.«

»Da bi se svinje meni na ljubo izpremenile v Normane?« je vprašal Gurth; »razloži mi to, Wamba, zakaj možgani so mi preveč otopeli in glava mi je preveč izmučena, da bi mogel reševati uganke.«

»Nu, kako pa jih imenuješ te krulče zveri, ki tekajo po vseh štirih?« je rekel Wamba.

»Svinje, bedak, svinje,« je odgovoril pastir, »vsak tepec to ve.«

»In »svinje« je dobra saščina,« je rekel norec; »a kako imenuješ svinjo, kadar je odrta, otrebljena, razčtetverjena in obešena za pete kakor kak izdajalec?«

»Pork!« je rekel svinjar.

»Zelo me veseli, da ve tudi to vsak tepec,« je povzel Wamba; »in pork je, če pomnim prav, normansko-francoska beseda. Dokler je žival živa in jo pase saški suženj, nosi tudi saško ime; normanski pork pa postane tisti mah, ko jo prineso v grajsko dvorano, da bi pirovala z gospodo. Nu, prijatelj Gurth, kaj porečeš o tej zadevi, a?«

»Tako mi svetega Dunstana,« je odgovoril Gurth, »tvojih besed je zgolj žalostna resnica; ostalo nam je le malo več od zraka, ki ga sopemo, in še tega nam menda le neradi privoščijo, samo zato, da moremo nositi tovor, ki nam ga nakladajo na pleča. Najmastnejše in najokusnejše mora na njihovo mizo, najzale in najnežnejše v njihovo posteljo; najboljši in najhrabrejši morajo v vojaške za tuje gospodarje in belijo daljne dežele s svojimi kostmi, tu pa jih ostane le malo, ki bi imeli voljo ali moč, braniti nesrečnega Sasa. Bog daj zdravje našemu gospodu Cedricu; on je bil mož na svojem mestu! Toda Reginald Front de Boenf pride zdaj osebno v kraje in kmalu bomo videli, kako malo zaleže Cedricov trud. — Semkaj, semkaj,« je zavpil iznova, povzdignivši glas, »hoho! hoho! Vrlo,

* Pork: angleška beseda za svinjo.

Fangs! Zdaj jih imaš vse pred seboj in jih zbereš, kakor se spodobi!«

»Gurth,« je rekel burkač, »vem, da me imaš za bedaka, drugače ne bi tako nepremišljeno vtikal glave v moje žrelo. Samo besedico naj zinem Reginaldu Front de Boeufu ali Filipu Malvoisimu, da si izdajalsko govoril zoper Normane, pa si na mah spoden svinjar in se zaziblješ na enem tehle hrastov, v strašilo vsem, ki otresajo svoje dolge jezike nad veliko gospodo.«

»Pa ne da bi me izdal, ti pes,« je vzkliknil Gurth, »ko si me sam napeljal, da sem jel udrihati po njih?«

»Da bi te izdal!« je odgovoril šaljivec; »ne, to bi mogla storiti le umna glava; norec je preneroden za take stvari — a čuj, kdo je to?« je vzkliknil mahoma in nastavil uho proti smeri, iz katere se je slišalo peketanje konjskih kopit.

»Kaj nama mar!« je odvrnil Gurth, ki je vtem spravil svojo čredo vkup in jo odgnal s Fangovsko pomočjo po dolgi, somračni loki.

»Ne, te jezdece moram videti,« je rekel Wamba; »nemara so prišli iz vilinske dežele s sporočilom kralja Oberona.«

»Da te kuga,« se je odrezal svinjar; »kako moreš klatiti bedarije, ko besni komaj nekaj milj od naju taka nevihta z bliskom in gromom? — Poslušaj, kako bobni! Kar pomnim letnih ploh, nikoli še nisem videl, da bi padale tako debele kaplje kar navpič izpod neba; in dasi ni o vetru ne duha ne sluha, stoka hrastje in škriplje z velikimi vejami, prav kakor bi napovedovalo hudo uro. Delaj se modrijana kolikor ti drago, a to pot verjemi meni; glejva, da prideva domov, preden zadivja nevihta, zakaj noč bo strašna.«

Wamba je menda čutil silo teh razlogov; pridružil se je tovarišu, ki je pobral svojo dolgo palico iz trave in krenil proti domu. Drugi Evmej je naglo stopal po gozdni jasi.

* Oberon v staro-francoskih pesmih 12. stoletja vilinski kralj.

FRANCE BEVK:

DAMA IZ KAVARNE

Ko sem bil še samec — je pripovedoval gospod Tratar in žvečil cigaro — sem preživel dobri dve tretjini svojega življenja v pisarni in v kavarni. Predvsem v kavarni. Včasih sem zjutraj vstal, šel v kavarno in se nisem vrnil pred večerom iz nje. Še svoje stanovske dolžnosti sem opravljal v kavarni; ondi sem pisal in bral, se smejal in jezil. Na okno poleg moje mize bi bil po vsej pravici lahko obesil tablico: »Pisarna A. Tratar. Uradne ure od 7.—24.« Ne pretiravam. Odmor, ki sem ga porabil za kosilo, mi vreden, da bi ga omenil.

Verjemite mi, da sem zaradi tega zelo dobro poznal ljudi, ki so zahajali v kavarno: upokojence, ki so sedeli pri posebni mizi, brali liste in z mirno besedo komentirali dogodke; ljudi, ki so hlastno popili kavo, hlastno požrli glavne novice iz listov in niso imeli nikoli časa; postopače, ki so sedeli od jutra do večera v kavarni, lepo oblečeni, spreminjali cigarete v pepel in še mislili niso. Še mislili ne, to mi lahko verjamete, zakaj človeku se misel že na čelu pozna.

Ves dan so bruhala vrata nove ljudi — najrazličnejše sloje, od jutra do večera. Solidne meščane v popoldanskih urah, razuzdanece okrog polnoči, ki jim ni bilo pičje nikoli zadosti in so zahtevali vina in žganja, ko so ugasnile že vse luči.

Več nego mesec dni zaporedoma je prihajala v kavarno točno ob enajsti uri ženska, ki bi jo nagovoril z gospodično, dasi so nekatere poteze njenega obraza spominjale na zakon.

Sedala je k mizi nasproti moje »pisarne« tako, da je gledala vame. Moj pogled je obvisel na nji zaradi tega, ker je bila zelo podobna moji dijaški ljubezni do neke šivilje. Od vsake ljubezni nekaj ostane v človeku in se prebudi v nekaterih trenutkih. Nisem se mogel premagati in sem jo pogledaval pogosto, česar me je bilo skoro sram.

Ona me je gledala mirno, ne izživajoče, včasih je umaknila pogled in pogledala na ulico. Pozna ura, ob kateri je prihajala v kavarno, mi je dajala polno pravico, da bi mislil kaj slabega o njej. Opazil sem tudi, da prihaja o suhem vremenu celo s

prašnimi čevlji in da so ob deževnem vremenu blatne tudi njene nogavice. Ko je prižgala svojo cigareto mirno, kakor da se nič ni zgodilo, in pihnila dim predse, me je nemilo zadelo.

Vendar nisem hotel misliti slabo o nji. Morda zaradi spomina na mojo mladostno ljubezen ne. Njen obraz ni imel izraza cinizma, krutosti in poželenja. Bil je klasičen, lep, lahka poteza žalosti je bila na njem, ta je ležala podobna črnemu zastoru na čelu, na očeh in na ustnicah.

V teku meseca sem se je docela privadil. Gledala sva mirno drug drugega, kakor da sva stara znanca, ki iz kateregakoli vzroka ne spregovoriva besed. Če je ob navadni uri ni bilo v kavarno, me je motilo. Kakor je prišla, sem bil miren.

Deževnega večera je stopila v kavarno utrujena in nevoljna. Otožje na njenih ustnicah je bilo zarezano nenavadno glo-

DORA G.:

Pod otisom

Poznam te tudi jaz, Bolest, o vem, kako je težka tvoja roka: saj duši kažeš pot do zvezd, ki vsaka nedosežno je visoka.

Pozna dolgo se, Samota: o kolikrat zaman hlepele so oči, pričakala ni duša klica iz noči — umevanja nikjer, povsod tihot.

S tabo tudi znanca sva, Pogum: ko utrujen omahuje moj korak, sovražen duši je življenja šum — življenju vrneš jo, preženeš mrak.

boko. Blatna in mokra od dežja se je otresla, ko je sedla na rdeči zamet.

Obnil sem se in gledal vanjo. Mirno, nepremično je gledala name, v dno oči se je vnela iskra in počasi prešla na ustnice: posmejala se je. Roka, v kateri je držala cigareto, se je zganila.

Razumel sem. Vrgel sem ji vžigalice.

Prižgala je cigareto in mi jih je vrnila: »Hvala!«

Nato se je domislila. Vzela je iz torbice srebrno dozo in jo odprla:

»Lzvolite...«

»Ne, hvala!« sem dejal malo v zadregi. Vendar sem že isti hip iztegnil roko in vzela cigareto.

»Ne morem živeti, če ne kadim,« je dejala.

»Ko bi bila to edina človeška napaka...« sem jo meril z očmi. Po krivici. Zakaj nisem imel pravice, da bi ji dejal to besedo.

Ona je nagnila glavo, puhnila dim predse in me pogledala skozi pol zaprte oči. Videl sem, da je poostrila pogled. Ali v mene ali v svojo dušo? »Vem,« je dejala počasi, »da me imate za slabo.«

»Ne,« sem zajeceljal v negotovosti kakor človek, ki laže in bi se rad izvil pred samim seboj. »Ali ste hudi?«

»Zaradi česa?« se ni čisto nič čudila.

»Poznam misli ljudi in grem mimo njih... Resnica je nekaj drugega. Če bi ljudje videli drug drugega v dušo, bi nikoli ne žalili.«

Ob teh besedah sem zagledal za njenimi potezami žensko, katere cvetoča preteklost je gledala le iz žalosti njenih ust in oči, vse drugo je bilo spretno zagnjeno. In kakor da se ji toži po človeku, kateremu bi mogla v trudnem, deževnem večeru razodeti več kot vsakomur na cesti, je pristavila:

»Kadar je človek prvič slab, ni nikoli slab sam iz sebe. Ljudje ga naučijo... ne samo naučijo, prisilijo ga v to. Ali ni tako?«

Bogme, da se nikoli nisem pečal s filozofskimi vprašanji. Z vsem, samo s filozofijo ne. Življenje me ni vodilo v tisto smer, da bi začel razmišljati o tem, kaj je dobro ali slabo. In zdelo se mi je prav, da sem dejal:

»Zdi se mi, da je to odvisno od človeka samega.«

Na te besede je zagorela. Ogorek cigarete je vrgla na tla.

»Vam se to zdi? Če se vam to zdi, potem nič ne veste... Istih nazorov je bil tudi moj mož. Po svojih nazorih bi bil moral storiti le sebi dobro ali slabo. Čemu je stonil to meni?«

»Vi ste poročen?« sem jo vprašal.

»Da... Ali kakor se vzame.«

»Kakor se vzame?... Da ali ne?«

»Kakor se hoče razlagati... Pred nekaj leti sem se poročila z mladim častnikom. Bil je lep. Kakor vsak možki, je trdil tudi on, da me ljubi. Poročena sva bila cerkveno. Okoliščine so bile take, da se takrat nisva poročila civilno. Pri tem je ostalo...«

Umolknila je. Gledala je v moje oči, ki so izpraševale in razmišljale, nato je pristavila:

»Pri tem je ostalo... Odlašal je tako dolgo, da je ugasnila v njem ljubezen, in sem spoznala, da nisem več zanj. Tedaj sem rešila sebe in njega... Imela nisem nikakršnih pravic, dasi sem tri leta svoje mladosti zapravila z njim. S tem sem si pridobila samo ime... saj veste kakšno... Sama civilna poroka je veljavna, samó cerkvena ne...«

Dvignila se je in natikala rokavice. Takrat sem prvič videl na njenem obrazu nasmeh, ki ga prej nisem opazil. Nasmeh ironije in zaničevanja.

»Ali boste še trdili,« je dejala ob slovesu, »da si človek sam ustvarja dobro in hudo... Če bi vam povedala še vse drugo...«

»Verjamem,« sem dejal, »verjamem,« ker drugega nisem znal reči.

Stala je še za hip in me gledala, nato je dejala, kakor da se je naglo odločila za nekaj nenavadnega: »Z Bogom!« in odšla.

Od tisetga večera ni sedela več nasproti moje mize. Stisnila se je v drugi kot kavarne, kakor da se boji moje prisotnosti zato, ker mi je odgrnila pol življenja.

Pol mi je ostalo skritega, zato si na veliko vprašanje, ki je zrastle v meni, nisem znal odgovoriti...

Za dobro voljo

Vprašanje odveč. — Nekdo vpraša nogometarja: »Kako dolgo pa že brcate?« — »Od rojstva!« mu ta odgovori.

Otroška. — Mamica ima obisk, Metka pa se igra v sobi. Nenadoma zakliče: »Mamica, tamle na zidu je stenica!« Mama v zadregi udari punčko po roki: »Kako pa govoriš, to je žebelj!« in se dalje pomenkuje z gostom. Čez čas pa Metka spet vzklikne: »Mamica, žebelj leze kar naprej!«

Pri zasliševanju. — Sodnik: »Ali ste res ukradli kolo, ki je bilo naslonjeno na pokopališki zid?« — Tat: »Ukradel? Ne! Mislim, da je lastnik umrl.«

tiraje neubrano čredo svojih poverjencev pred seboj.

DRUGO POGlavJE

Vzlic tovariševim opominom in očitkom se Wamba ni mogel premagati; z raznoterimi izgovori se je oziral na cesto in stregel na peketanje, ki se je glasilo bliže in bliže. Zdaj je utrgal šop polzrelih lešnikov, zdaj je obrnil glavo za kmečkimi dekletom, ki je pohitelo mimo. In tako so ju konjeniki kmalu prehiteli.

Bilo jih je deset; tista dva, ki sta jahala spredaj, sta bila videti zelo imenitni osebi, ostali pa njihju spremstvo. Značaj in stan enega izmed obeh se je dalo izlahka določiti. Bil je očitno visok dostojanstvenik Cerkev; nosil je obleko cistercijanskega meniha, le da je bila napravljena iz dosti finjšega blaga, nego je dovoljevalo redovno pravilo. Plašč in oglavnica iz najboljšega flandrskega sukna sta v širokih ugodnih, gubah obdajala zalo, dasi nekam rejeno postavio. In kakor obleka ni razodevala zaničevanja posvetnega bleska, tako se tudi obrazu ni poznalo bogvekaj samozatajevanja. Njegove črte bi se mogle zdeti dobrodušne, da ni prežalo izpod trepalnic tisto lokavo epikurejsko mežikanje, ki zaznamuje opreznega pohotnika. V ostalih pogledih sta ga položaj in stan naučila točno brzdati svoje obličje, kateremu je umel dati poljubno svečan izraz, dasi je razodevalo po naravi le dobrodušno družabno prizanesljivost. Vzlic samostanskim pravilom in prepovedim papežev in cerkvenih zborov so bili rokavi tega dostojanstvenika podloženi in obšiti z bogatim krznom; plašč je imel na prsih zlato zaponko in vse redovno oblačilo je bilo polepšano in ozaljšano, kakor je na primer v današnjih dneh oblačilo kvekske lepote, ki ume dati svoji vnanjosti pri vsej skromnosti kroja in barve z izbiro blaga in načinom njegove uporabe vendar nekam koketno in miškavno lice, ki le preveč diši po ničemurnosti sveta.

Ta dični svečenik je jahal rejenega mežga z bogato okrašeno opremo; uzda je bila po takratni šegi ovešena s srebrnimi kruguljčki. Njegova drža ni prav nič nalikovala samostanski neokretnosti, tem bolj pa lahkotni, privajeni graciji izvežbanega jahača. Vobče se je zdelo, da uporablja junaški menih svojega ponižnega mežga samo za potovanje po cesti. Brat laik iz njegovega spremstva je vodil za vse druge primere prekrasnega andaluškega žrebca, kakršnega so kupci tistih dni z velikim trudom in nevarnostjo uvažali za likovito in odlično gospodo. Sedlo in šabraka prelepega kljusača sta bili pregrnjeni z dolgo odejo, ki je visela malone do tal in je bila bogato izvežena z mitrami, križi in podobnimi cerkvenimi znaki. Drugi laik je vodil tovornega mežga, ki je najbrž nosil prednikovo prtljago; in dva nižja redovna meniha sta smeje se in kramljaje jahala zadaj, ne menč se dosti za ostale jezdece.

Prelatov tovariš je bil mož preko štiri-desetih let, slok, močan, visok in miščast, atletske postave, ki je očitno v dolgih težavah in naporih izgubila vsa svojstva nežnejše človeške oblike. Zdelo se je, da sestoji le še iz kosti, kit in žil, ki so prebile tisoč muk in so jih bile pripravljene pretpet še tisoč. Glavo mu je pokrivala škrlatna, s krznom obšita čepica — takšna, kakršnim pravijo Francozi »mortiers«, ker nalikujejo obrnjenemu možnarju. Njegov obraz je bil tedaj prost in izraz tega obličja je moral navdati tujca vsaj s spoštovanjem, ako ne s strahom. Ošabne, po narodi silne in mogočne izrazite črte so bile malone do črnega opaljene od južnega sonca in so se navadno zdele, kakor bi dremale po viharju minulih strasti; toda nabrekle žile na čelu in naglo drgetanje vrhnje ustnice in gostih črnih brkov pri vsakem najmanjšem razburjenju je razločno kazalo, kako lahko in naglo se more zbuditi speči vihar. Ostre in presunljivo temne oči so s slehernim svojim pogledom pripovedovale o prebitih nevarnostih in premaganih teža-

vah in zdelo se je, da najašč izzivajo odpor proti njegovim željam, da bi ga mogel pogaziti z odločnim pogumom in neupogljivo voljo; globok obronek nad obrvmi je podčrtaval mrko resnobljnost obličja in dajal enemu izmed obeh očes, ki je dobilo prvič tisti priliki lahko poškodbo, še tem mračnejši izraz.

Vrhnja obleka tega moža je s krojem nalikovala prelatovi, zakaj tudi on je nosil dolg meniški plašč; ali bagrena barva plašča je pričala, da nosilec ni član nobenega izmed četvorice običajnih meniških redov. Na desni strani plašča je bil prišit suknen križ posebne oblike. Ta vrhnja oblika je skrivala nekaj, kar se na prvi pogled dozdevno ni ujemalo z njo: verižno srajco z rokavi in rokavicami enakega dela, ki se je prilagala životu prav tako prožno kakor srajce, ki jih pleto današnji nogavičarji iz manj trdne tvarine. Prednja stran njegovih stegen, ki so pogledovala izza gubastega plašča, je bila prav tako pokrita z jeklenim pletenjem; kolena in stopala so bila zavarovana s tenkimi, umetno spojenimi jeklenimi ploščicami, dočim so oklepale noge od gležnja do kolen verižnate nogavice. Za pasom je nosil dolgo dvorezno bodalo, edino napadalno orožje, ki ga je imel pri sebi. Jahal ni na mežgu kakor njegov tovariš, ampak na čili kljusi, da bi prizanesel iskremu bojnemu konju, ki ga je vodil oproda za njim, v polni bojni opravi z jeklenim naglavnikom, sredi katerega je štrlela kratka ost. Pokraj sedla je visela krukka, bogato damascirana bojna sekira, na drugi strani pa vitezov šlem z vihrajočo perjanico, čelada in dolgi oberočni meč, kakršnega je rabilo viteštvo tistih dni. Drugi oproda je dvigal gospodarjevo kopje, na katerem je zgoraj vihrala zastavica s podobnim križem, kakor smo ga opazili na plašču. Tudi mu je nosil mali triogelni ščit, ki je bil zgoraj dovolj širok, da je varoval prsi, spodaj pa se je ožil v konico. Bil je pokrit s škrlatnim suknom, talko da nisi mogel čitati gesla.

Tema dvema oprodoma je sledila dvojica slug; po njihju temni polti, belih turbanih in jutrovske noši se je poznalo, da sta rojena v daljni deželi na vzhodu. Ves dojem tega vojaka in njegovih spremeljavcev je bil divji in tuj; obleka njegovih opred je bila dragocena in jetrovska služabnika sta nosila srebrni ovratnici; enaki obroči so jima ovijali črnikeste lahti in noge, ki so bile razgaljene do komolcev in od gležnjev do srede stegen. Svila in vezenine so krasile njihju oblačila ter pričevale o gospodarjevem bogastvu in njegovih odličnosti, hkrati pa so rezko nasprotovale vojaški preprostosti njegove lastne pojave. Oborožena sta bila s krivima sabljama, katerih ročaj in nožnica sta bila vložena z zlatom; izza pasov sta jima gledali turški bodali še dragocenejšega dela. Vsakemu je visel ob sedelnem glaviču sveženj štiričoveljnih puščic ali metalnih kopij z ostrimi jeklenimi glavnicami. To orožje je bilo zelo priljubljeno tedanjim Saracenom; njegov spomin se je ohranil v bojni igri El Jerrid, ki jo še dames poznajo na Vzhodu.

Konja teh služabnikov sta bila videti prav tako tuja kakor jezdeca. Bila sta saracenske reje, tedaj arabskega pokolenja; njihju drobni, sloki udje, redka griva, majhna kopita in lahni, prožni korak ju je silno razlikoval od težkih, širokosklepih konj, katere so redili na Flandrskem in v Normandiji, da so mogli nositi tedanje viteze v polni bojni opremi, in poleg katerih sta se zdela vzhodna dirkača dve utelešeni senci.

Čudni pogled, ki ga je dajalo to krdelo, ni vzbujal samo Wambove radovednosti, ampak je vzdramil celo njegovega manj nemirnega spremljevalca. V menihu je takoj spoznal priorja opatiije v Jorvauxu, ki je slovel daleč naokoli, da ljubi lov, pojedine in — alko mu ljudski glas ni delal krivice — tudi druge posvetne radosti, ki so bile še manj združljive z njegovo meniško obljubo.

(Dalje prihodnjt)

Warmuth je otvoril novo hišo s pohištvom in opremo

Vodstvo tvrdke Warmuth z županom inž. Josefom Reschom

Prejšnjo sredo je trgovina Warmuth v Beljaku otvorila novourejano hišo za opremo in pohištvo kot tudi oddelek za obloge tal ter oddelek za tapetami. Vse je novo in premišljeno urejeno. Obisk te hiše je za vsakega odjemalca doživetje, saj se mu nudi vse od kuhinje do razkošnih oprem za kuhinjo, spalnic in jedilnic. Odjemalcu so na razpolago strokovno izobraženi prodajalci, ki morejo vsakega še tako zahtevnega odjemalca zadovoljiti.

Ob otvoritvi je bilo navzočih več častnih gostov, med njimi tudi župan inž. Josef Resch z mestnim svetnikom dr. Brixom. Vsi ti gostje so se ob pogledu na vso harmonijo urejenosti oblikovanja, množične ponudbe in ugodno kalkulacijo cen izrazili izredno pohvalno.

Obiskovalec tu ne bo našel prodajalnih pultov, ampak ima možnost konfrontirati pred seboj razne ideje - tako

glede na pohištvo, kot tudi splošno opremo. Vse vidi pred seboj harmonično in okusno porazdeljeno.

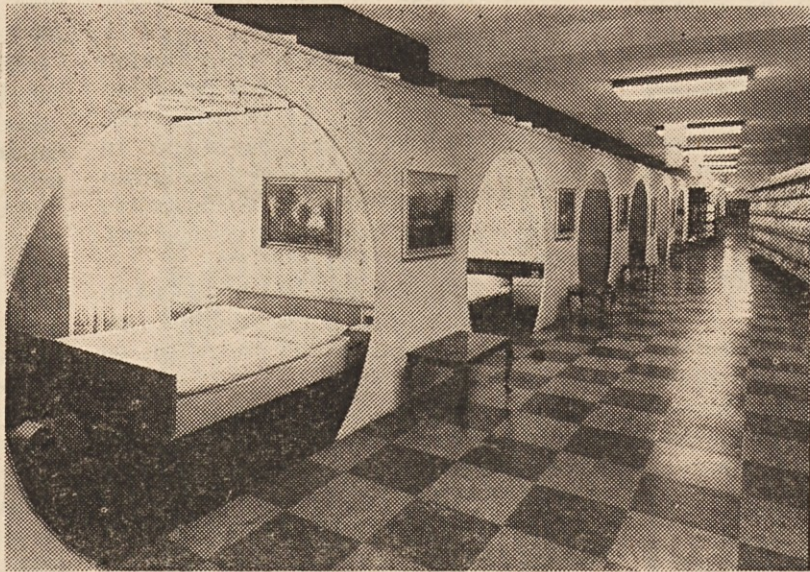
V pritličju nove hiše se ponujajo parfumi, gospodinjske potrebščine, porcelan, steklena in kristalna posoda. Prostoru je pridružen posebej oddelek za darila.

V kuhinjskem oddelku lahko vidimo vzorne koje, kuhinje z vsemi prednostmi, finesami in tehničnimi detajli. Štedilniki, hladilniki in kuhinjski stroji pa so racionalno porazdeljeni in vključeni med opremo.

Oddelek za stanovanjske sobe in jedilnice ravno tako nudi vrsto okusno urejenih vzornih koj z lepimi klopnimi stoli, mizami, zavesami in preprogami. Vse pa harmonira med seboj v barvi in

Bar za radio-televizijske aparate in plošče

Oddelek za spalnice

slogu. Drugi del nadstropja pa zavzema oddelek za preproge. Tu ima izbiro od navadnega Sisal-a, Boucle in Velour do dragocenega perzijskega tepiha. V drugem nadstropju najdeš kompletno opremljene spalnice po obdobju vredno nizkih cenah.

Tretje nadstropje obsega kompletni program pohištva za prodajo na veliko in v drobnem za tujsko prometne obrate. Tudi ta oddelek je oblikovan popolnoma na novo. Pri servisu se je marsikaj izboljšalo. Pri nakupu in postavljanju električnih strojev (pralnih strojev i. dr.) so na razpolago strokovnjaki z nasvetom in delom.

Najrazličnejše obloge za tla si lahko izberete kot tepihe, ploščice in PVC obloge, ki vam jih položijo doma strokovnjaki. Priključen je tudi oddelek za tapete, kjer imate internacionalno izbiro.

Haupttreffer

5
MILLIONEN

Reich mit einem Los von
PROKOPP

1061 WIEN - MARIAHILFERSTR. 29

V današnji številki NT prilagamo loterijsko prilogo „PROKOPP“. Želimo našim bravcem veliko sreče pri žrebanju.

TV tedenski program TV

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

SOBOTA, 21. 3.: 16.15 Za otroke od 5. leta dalje: Listamo po slikanici - 16.35 Za otroke od 11. leta dalje: Dakteri - 17.25 Za družino: Serenada - 17.30 Nova linija - 18.00 Tedenski magazin - 18.20 „Pepinello“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Kulturne aktualnosti - 18.50 Dober večer v soboto... reče Heinz Conrads - 19.16 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - 20.15 „D'Artagnan“, film - 22.00 Velika nagrada 1970 iz Amsterdama - 23.30 Čas v sliki.

NEDELJA, 22. 3.: 15.30 Eldorado - 16.00 Za otroke od 6. leta dalje: Lectova princeza - 16.15 Za otroke od 11. leta dalje: Film za te - 16.45 Za mladino od 14. leta dalje: Stik - 17.05 Brez nagobčnika: pogovor o aktualnih vprašanjih - 18.00 Erni Mangold čita iz knjige „Poljubček, poljubček“ Roalda Dahla - 18.25 „Peppinello“, lahko noč za najmlajše - 18.30 S skrito kamero - 19.00 Čas v sliki - 19.30 šport - 20.15 Maksimilijan iz Mehike (II), igra v dveh delih - 21.45 Čas v sliki - 22.00 Dunajski filharmoniki pri vaji in koncertu.

PONEDELJEK, 23. 3.: 18.00 Aktualnosti iz kr. ščanstva - 18.20 „Kapetan Smoky“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Podoba Avstrije - 18.50 Zaljubljen v čarovnico - 19.16 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Mož z kovčkom: „Kje je George Hastings“ - 21.00 Poštni predal 7000 - 21.15 Prometni obzornik - 22.15 Čas v sliki.

SREDA, 25. 3.: 11.00 Program za delavce: Očetje in sinovi - 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: „Tekmovanje“ - 17.15 Za otroke od 11. leta dalje: Mednarodni mladinski magazin - 17.30 „Lassie“. Zgodba o psu - 18.20 „Kapetan Smoky“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Podoba Avstrije - 18.50 Dragi stric BiHl - 19.16 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - 20.06 šport - 20.15 Poročilo ORF - 21.15 „Pepel zmage“, igra - 24.15 Čas v sliki.

ČETRTEK, 26. 3.: 18.00 Mali umetniški portret: Hilde Zadek - 18.30 „Kapetan Smoky“, lahko noč za najmlajše - 18.35 šport - 18.55 Misli k velikemu četrtku - 19.25 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - 20.06 šport - 20.15 Zlati strel. Prenos iz Gradca - 21.45 Svet knjige - 22.45 Čas v sliki.

VELIKI PETEK, 27. 3.: 17.30 Protestantska maša (prenos iz Salzburga) - 18.20 „Kapetan Smo-

ky“, lahko noč za najmlajše - 18.25 Podoba Avstrije - 18.50 Človekov križev pot. Kristusovo trpljenje z gledišča današnjega človeka - 19.25 ORF danes zvečer - 19.30 Čas v sliki - 20.06 šport - 20.15 „Tirolski pasijon“, prenos iz župne cerkve v Sillianu - 21.45 Čas v sliki - 20.00 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu Sovjetska zveza: Češkoslovaška.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

NEDELJA, 22. 3.: 9.30 Pod lipo (Jelovica) - 10.00 Kmetijska oddaja - 10.45 Mozaik - 10.50 Otroška matineja - 11.50 TV kašipot - 18.25 Čas brez vojne - jugoslovanski film - 20.00 TV dnevnik - 20.30 3-2-1 - 20.35 Naše malo mesto - humoristična oddaja - 21.35 Videofon - 21.50 športni pregled - 22.20 Smučarski skoki za Poldov memorial - 22.35 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 23. 3.: 9.35 TV v šoli - 10.30 Nemščina - 10.45 Angleščina - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 16.10 Francoščina - 17.50 Carovnik iz Ozza - 18.15 Obzornik - 18.30 Znanost in mi - 19.00 Mozaik - 19.05 Maksimeter - glasbena oddaja - 20.00 TV dnevnik - 20.30 3-2-1 - 20.35 M. Stanislavjevič: Navadni večer - drama TV Beograd - 21.35 Razgledi po filmskem svetu - Beograd 70 - 22.20 Poročila.

TOREK, 24. 3.: 9.35 TV v šoli - 10.00 Ruščina - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 16.10 Angleščina - 17.15 Veselje v glasbi: Zdravica Dunaju v 3/4 taktu - 18.15 Obzornik - 18.30 Po domače z Jožetom Kampačem in pevci - II - 19.00 Mozaik - 19.05 Več ko znamo, bolje ravnamo - oddaja iz cikla Sodobna vzgoja - 19.30 Osnove - oddaja iz sveta oblikovanja - 20.00 TV dnevnik - 20.30 3-2-1 - 20.35 Johns Szlinger: Lažnivi Billy - angleški film - 22.05 Hokej ČSSR : švedska - 23.10 Poročila.

SREDA, 25. 3.: 9.35 TV v šoli - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 15.00 Nogomet Radnički (Kragujevac) : Honved - prenos - 15.45 Test z glasbo - 16.00 Nadaljevanje nogometnega prenosa (do 16.45) - 17.48 Napoved sporeda - 17.50 Oddaja za otroke - 18.30 Obzornik - 18.35 Na sedmi stezi - 19.00 Mozaik - 19.05 Prvi koraki: Andrej Grabar - glasbena oddaja - 19.20 Mi mladi - reportaža -

20.00 TV dnevnik - 20.30 3-2-1 - 20.35 Od Maribora do Dravograda - oddaja Med včeraj in danes - 21.20 Večer z Venom Pilonom - 22.05 Mednarodni Jazz festival v Ljubljani - 22.30 Poročila.

ČETRTEK, 26. 3.: 9.35 TV v šoli - 10.30 Nemščina - 10.45 Angleščina - 11.00 Francoščina - 16.10 Osnove splošne izobrazbe - 17.45 Zapojte z nami: Ivo Lhotka Kalinski - 18.00 Risanka - 18.15 Obzornik - 18.30 Zgodbe s potovanj - 19.00 Mozaik - 19.05 Enkrat v tednu - 19.20 Zabava vas Jerry Lewis - 20.00 TV dnevnik - 20.30 3-2-1 - 20.35 V. Neff: Preudarne poroke - nadaljevanje - 22.10 Pariški zapisi - II - 22.45 Poročila.

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 22. 3.: 7.00 Duhovni nagovor - 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. - **PONEDELJEK, 23. 3.:** 13.45 Informacije - Živo srečanje (Mirko Kumer: Ta slepi Rožman). - **TOREK, 24. 3.:** 13.45 Informacije - Vrhunska dela literature za violino in klavir (Chausson: Poeme) - Koroški kulturni pregled. - **SREDA, 25. 3.:** 13.45 Informacije - Po sledih starih šeg in navad (Stare postne molitve in pesmi). - **ČETRTEK, 26. 3.:** 13.45 Informacije - M. Hartman: V velikem tednu - Cerkev in svet. - **PETEK, 27. 3.:** 13.45 Informacije - Križev pot (Izvajajo slovenski skavti). - **SOBOTA, 28. 3.:** 9.00 A. Šuster-Drabosnjak: Komedija od ta celiga grenkiga trpljenja našega gospoda Jezusa Kristusa. (Radijska priredba: dr. Niko Kuret).

Sem vdovec, 62 let star, z malim posestvom in vinogradom, brez otrok in iščem dobro ženo do 50 let, mogoče vdova z malo gotovino in znanjem nemškega jezika. Prosim dopis s sliko. Z enim otrokom ne ovira. Naslov pri upravi lista.

ŽUPNIJSKI URADI!
20 % RABATA!

HORTENZIJE

prvovrstne, za Veliko noč pri

vrtnariji **Wallisch**

Vetrinj: Telefon 22 7 37

Celovec: Staro bogoslovje

(nasproti Filli & Co) tel. 72 5 72

**KUPUJTE V TVRDKAH
KI OGLAŠUJEJO V NAŠEM LISTU**

Za dom in hišo
ALKO-mešalnike 80 l
z motorjem 220 ali 380 V

S. 2.200.-

+ 1 samokolnica z originalnim krogličnim ležajem, vse skupaj samo

S. 2.590.- z garancijo!

Hitra dostava po celi Koroški od

KAUFHOF - VELETRGOVINA

VALENTIN in ANGELA Blažej

Bleiburg - Pliberk

Tel. 04235 - 394 (Dauerruf 302)

